

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones

Augustinus, Aurelius

[Basel], 1494-95

Sermones I-XX

[urn:nbn:de:bsz:31-306774](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306774)

S. Aug. de sc̄tis De sc̄to Stephano Ser. I

Diui Aurelij Augustini hipponē
sis episcopi Opus sermonū 8 sa
ctis tam in specie q̄ in genere siue
cōmuni: quozū festiuitates preci
pue sancta celebrat ecclesia: eo or
dine quo occurrūt: feliciter icipit.

De sancto Andrea

In vigilia sc̄ti Andree: Homelia
de eo q̄ scriptū est in euāgelio s̄m
Johannem: Stabat iohānes 7 ex
discipulis ei⁹ duo 7c. que habet in
expositione doctoris Ibidē.

In festo sancti Andree s̄mo: Mi
rum quibusdā videt̄ 7c. qui habet̄
inter sermones de Verbis dñi. ix.

De sancto Thoma

In festo sancti Thome apli: Ho
melia de eo q̄ scriptū est in euāge
lio s̄m iohannē: Thomas vnus ex
duodecim qui dicit̄ didym⁹ 7c. q̄
habet̄ in expositione doctoris Ibidē.

De sancto Stephano

In festo sc̄ti Stephani: Sermo. I.

Katres cha rissimi cele

brauim⁹ hesternā die
natalem quo rex mar
tyrū natus est in mū
do: hodie celebram⁹
natalē quo primicēri⁹
martyrū migravit ex

mundo. Oportebat enī vt primū immortalis
p mortalib⁹ susciperet carnē: 7 sic mortalis
p immortalē cōtēneret mortē. Et ideo natus
est dñs vt moreret p seruo: ne seruus time
ret mori p dño. Natus est christus in terris
vt stephanus nasceret̄ in celis. Ingressus ē
dñs mūdū: vt stephan⁹ ingrederet̄ in celū.
Altus ad humilia descendit: 7 humilis ad
alta ascendit. Filius dei factus est hoīs fili⁹
vt filios hoīm faceret filios dei. Fecit chri
stus mirabilia: fecit 7 stephanus. Sed chri
stus fecit sine stephano: Nūquid stephan⁹
potuit facere sine christo? Viuebat stepha
nus de christo: sicut samentū de vite. Abi
raris fructū de sarmēto pendentē: vide sar
mentū in vite manentē. Eia sancte stepha
ne: dic aliquid iudeis: vt incipias lapidari

7 possis coronari. Iaculare verba 7 excipe
saxa. Dic aliquid de incircūcissis cordib⁹: et
moreris lapidibus. Dic aliqd de eo cui⁹ no
men nolunt audire: Erubescāt 7 seuiāt: mu
ta efficiant̄ labia dolosa. Dic eis vbi vides
viuū quē irriserunt crucifixum. Dic eis vbi
eum vides: 7 hic non viuus: sed cū illo meli⁹
viuis. Dic eis q̄ nihil est qd fecerunt: viuūt
quē occiderūt. Dic eis q̄ vides ad dexterā
patris stantē: quē irriserunt in cruce pendē
tē. Et ille inquit: Ecce video celos aptos 7
filiū hoīs stantem ad dexterā dei. At illi cla
mātes cōtinuerūt aures suas. Aures clau
serūt 7 ad lapides cucurrerūt: impetūq̄ fe
cerūt omnes i eū: 7 lapidabāt stephanū in
uocantē 7 dicentē: Adhesit aīa mea post te:
q̄ lapidat̄ caro mea p te. Accipe spiritū me
um: 7 redde mihi pmissum tuū. Oravit chri
stus p suis crucifixorib⁹: orauit 7 stephan⁹
p suis lapidatorib⁹. Dñs iesus christus ora
uit affixus ligno: stephan⁹ genu flexo. Qui
stando suū spiritū cōmēdauit dño: pro illo
rū delicto fixo genu orauit. Orabat dñm p
inimicis vt amic⁹ dicēs: Lerte ego patior:
ego lapidor: in me seuiūt 7 i me fremūt: sed
ne statuas illis hoc peccatū: quia vt hoc di
cā tibi a te primo audiui. Ego seruus tuus
patior: sed multū interest inter me 7 te. Tu
dñs: ego seruus. Tu vbi: ego auditor ver
bi. Tu magister: ego discipul⁹. Tu creator:
ego creat⁹. Tu de⁹: ego homo. Abultū int̄
est inter peccatū istoz q̄ lapidat̄ me: 7 illoz
qui crucifixerūt te. Quando ergo dixisti: Pa
ter ignosce illis quia nesciunt qd faciūt: pro
magno pctō petisti: 7 me p minimo petere
docuisti. Dñe iquit ne statuas illis hoc pec
catū: Tanq̄ diceret: Ego patior i carne: isti
nō pereant in mēte. Illi lapides mittebāt:
7 sanctus stephan⁹ oratiōes fundebat. Ma
gna pietas fratres: magna demētia. Prox
sus qualia i mensa dñi sui comedit: talia et
ipse in suo cōuiuio pparauit. Scriptū est in
lege: Ad magnā mēsam sedisti: scito qm̄ ta
lia te oportet pparare. Talia ergo i oratiōe
exhibuit: qualia in sui dñi mensa comedit.
Domin⁹ christ⁹ dixit: Pater ignosce illis q̄
nesciūt qd faciunt: sanct⁹ stephanus dixit:
Ne statuas illis hoc peccatum: 7 hoc dicto
obdormiuit in dño. Somnū pacis: Quid
illo somno trāquilli⁹? Quid illo somno q̄
eti⁹? Qualis ibat ad amicos qui sic dilige
bat inimicos? Nā vt noueris sanctitas vsa
a 3

mo. I.
A
otatio
eralis
nis ser
ū bar⁹
ris

Ps. 50.
Act. 7.
Ps. 62.
Luc. 23.
Act. 7.
Luc. 23.
Act. 7.
Act. 31.
L

Sermo II De sancto Stephano Ser. II

Annotatio quātū valuerit oratio sancti stephani mar-
numeralis tyris: recurrere nobiscū ad illū adolescentē
ordinis ser psecutorē nomine saulū: sicut ex libro dū le-
monū hui⁹ geres audiui⁹: Qui cū stephanus lapida-
operis ref: et ab ipso oim lapidantiū vestimēta ser-
uarent: vt tanq̄ in manib⁹ omniū ipse lapi-

Act. 9. dari videret: hic cū iret in via: subito circū
fulsit eum lumen de celo: et audiuit vocem
dicentem sibi: Saule saule quid me psequer-
is: Durum ē tibi cōtra stimulū calcitrare.
Et ille: Et tu q̄s es dñe? Et domin⁹ ad eū:
Ego sum iesus nazarenus quē tu psequeris:
Quid mihi et tibi? Quare te erigis ptra me:
ad tāta mala quē cōmissisti in me? Olim q̄
dem debui pdere te: sed stephan⁹ meus ora-
uit p te. Saule saule qd me psequeris: Sz
qz infans cōtra nomen meū: ego te faciam
seruū meū. Saule saule rapax: comedisti:
expecta paululū et digeres. Dicā plane: eli-
sus est filius pditionis. Nā si sanct⁹ stepha-
nus sic nō orasset: ecclesia paulum nō habe-
ret. Sed ideo erect⁹ ē paulus: qz i terra incli-
natus exauditus est stephan⁹. Ergo quod
fecit saulus: patif paulus. Qd fecit psecu-
tor: patif h̄dicator. Quod fecit lupus: pati-
tur agnus: Quia sic est in tali homine vin-
dicandum: vt discat pati quod faciebat:
Sentiat et ipse qd alijs inferebat. Dicā ana-
Abi. 5. nias a domino iesu christo: Uade ad eū et si-
gna eū signo meo. Adulta em patief p no-
mine meo. Abijt ananias: baptizauit sau-
lum: et fecit ex lupo agnū. Lepimus habere
nos h̄dicatores: quē sanctus stephan⁹ habu-
it lapidatorem. Sic ergo exauditus est san-
ctus stephanus: vt ei⁹ orationibus deleret
peccatū qd cōmiserat saulus. Lōmendem⁹
ergo nos orationib⁹ ei⁹. Adultomagis est
nūc exaudif p bene oratorib⁹ suis: a regnā
te domino nostro iesu christo: cui est honor
et gloria in secula seculorum Amen.

Sermo II. In eodem festo: Sermo II

A p **Est** extremū festiuissimū diē quo
salutaris nostri christi nobis natiui-
tas illuxit: et iam hodiern⁹ dies bea-
ti martyris stephani corona illustraf. Mar-
tyris illius merita: nulla pars orbis igno-
rat: Passus em est ipso principio ecclesie:
id est in ipsa vrbe hierosolyma. Ibi em dia-
conus ministravit: et in ipso iuuentutis flo-
re decorem etatis suę sanguie purpurauit.
Passio ei⁹ insignis est: multūq̄ mirabilis.

Hanc modo de libro actū apostolorū cum **Act. 7.**
legeretur audiuimus non solum: sed etiam
oculis expectauimus. **Christus** ergo caput **1. Petri. 2.**
martyrum prior passus est pro nobis: relin-
quens vobis exemplū vt sequamini vesti-
gia eius. Cui⁹ passionis vestigia prior secu-
tus beatus stephanus confitēdo christum:
lapidatus a iudeis coronā meruit tāq̄ suo
sibi nomine positam. Sephanus em grece
latine corona appellaf. Jam corona nomē
habebat: et ideo palmā martyrii suo nomie
p̄fererat. Qui cum lapidaret: nō solum nō **B**
expectabat de psecutoribus reportare vini-
dictam: sed eis potius de deo veniā postu-
labat. Ademerat em dixisse dñm: Adhibi **Deus. 32.**
vindictā et ego retribuam dicit domin⁹. Et **Ro. 12.**
iterum: Ne dixeris vlciscar me de iniurijs **Doct. 12.**
meis: sed expecta dominū vt tibi auxilium
sit. Expectare nos iubet domin⁹ deus: vt i
die future retributionis cū sanctis martyri-
bus vindicemur. Beati em qui expectāt do-
minū: quoniā ipi h̄reditate possidebūt ter-
ram: Illam scz terram quē iustis est p̄para-
ta. Tu aut o christiane queris vindicari de
aduersario tuo qui tibi foris iniuriā fecit:
estuas: furis: anhelas: festinas vindicari:
attende redemptorē anime tue. Propter te
pepedit in ligno: et nō dum est vindicatus:
et tu vis vindicari: et nō vis tātū et talē magi-
strū imitari? Ideo pati voluit: vt tibi patie-
tię suę demonstraret exēplum. Uide pendē-
tem: et tibi languenti de suo sanguine me-
dicamentum cōficiētem. Uide pendētem:
et tibi de ligno tanq̄ de tribunali p̄cipiētem. **Luc. 12.**
Audi precantē: Pater inquit ignosce illis **Luc. 12.**
quia nesciunt quid faciūt. Sed potuit hoc **L**
christus: dicit mibi: ego non possum. Ego
em homo sum: ille deus homo. Deus ergo
vt qd homo: si nō corrigif homo? Sed hęc
tibi loquor: Adultum est a te imi-
tari dominū tuum. Attende stephanum cō-
seruum tuū. Lerte stephan⁹ homo erat an-
deus: Plane homo erat: hoc erat quod tu.
Sed quod fecit: non fecit nisi donante illo
quē rogas et tu. Uide tamē quid fecit: Lo-
quebat iudeis: sequebat et diligebat. Strū-
q̄s debeo demonstrare: et sequentē et diligen-
tem. Audi sequentē: Dure ceruices. Verba **Act. 7.**
sunt sancti stephani quando loquebat iu-
deis: Dure ceruices et nō circumciss corde et
aurib⁹: vos semp resististis spiritui sancto.

Sermo III De sancto Stephano Ser. III

Annotatio Quē pphetarū nō occiderūt patres vestri: numeralis Audisti sciētē: audi et diligētē. Fratri il- ordinis ser li facti et grauius inardescētes et mala pro monū hui⁹ bonis reddentes ad lapides cucurrerunt: et operis dei famulū lapidare ceperūt. Hic pbemus sancti stephani patientiā et dilectionē. Hic victoriē diaboli triumphatorēq; cernamus.

Audiūim⁹ sciētē aduersus tacētes: videamus si diligit sciētes. Seuebat aduersus tacētes: videamus si diligit lapidātes. Ecce stephanus lapidatur: sic cōstitur⁹ quasi ante oculos nostros. Ecce membrum christi: ecce athleta christi. Inspice illū q; pendit in ligno. Crucifigebat ille: iste lapidabat. Ille dixit: Pater ignosce illis: quia nesciunt quid faciūt: iste quid dicit? Audiamus illum forte vel ipsum imitari valem⁹.

Luc. 23. dicitur. Ille dixit: Pater ignosce illis: quia nesciunt quid faciūt: iste quid dicit? Audiamus illum forte vel ipsum imitari valem⁹. Act. 7. se et ait: Domine iesu accipe spiritū meum. Deinde genu flexit: et flexo genu ait: Domine ne statuas illis hoc peccatum: et hō dicto obdormiuit. Felix somnus et requies vera. Ecce quod ē requiescere: p inimicis orare.

Sed paululū queso te sancte stephane expone nobis hoc nescio qd: quare p te stans orasti: et p inimicis genu flexisti? Respōderet fortasse quod intelligim⁹. Pro me stans orauit: quia pro me qui recte deo seruiui orādo et impetrando nō laboraui: quia q; p iusto orat nō laborat: Ideo p se stans orauit. Lentum est vt oraret p iudeis: p interfecto-ribus christi: p interfecto-ribus sanctorū: p lapidato-ribus suis: attendit tam multā et magnā esse impietate ipsorum que difficilē donari posset: genu flexit et ait: Domine ne statuas illis hoc peccatū. Ergo charissimi si nō potestis imitari dñm: imitamini cōseruū: imitamini sanctū stephanū: imitamini omnes martyres sanctos. Homies erāt: cōserui tui erant. Sicut tu nati erāt: sicut tu nati sed a christo sunt coronati: qui viuit et regnat in secula seculorum Amen.

In eodem festo Sermo III

Act. 7. psecutores loq; quasi timeret eos: Viri fratres et patres audite. Quid lenius? Quid clementius? Conciliabat auditorē: vt com-

mēdaret saluatorē. Blande cepit vt diu au- diret. Et quia hinc fuerat accusatus q; ver- ba dixerit cōtra dominū et legem: ipsam le- gē exposuit: vt ei⁹ legis esset p̄dicator: cui⁹ accusabat esse vastator. Et audiūim⁹ et au- distis: nō sunt nostra multa necessaria: qz multa audistis: hoc tantum exhortandā vi- deo charitatem vestram et edificandā: vt scia- tis sanctū stephanū honorē christi quesisse: vt sciatis sanctum martyre testem christi fu- isse: vt sciatis tāta eum tunc miracula in no- mine christi fecisse. Hoc em̄ salubriter scitis sanctū stephanum fecisse miracula in nomi- ne christi: nullū aut miraculum fecisse dñm christū in noīe stephani: vt discernatis ser- uum a domino: cultorem a deo: adoratorē ab adorando. Quādo em̄ discernitis: tunc vos amat. Non em̄ ille p se sanguinē: sed p christo fudit. Videte cui animam suā cōmē- dauit: Ecce inquit video celos apertos: et fi- lium hoīs stantē ad dexterā dei. Vidit chri- stum: cōstitens christū: moriturus p christo: precturus ad christum. Dñs in cruce pēdēs p inimicis suis ait: Pater ignosce illis qz nesciunt quid faciunt: stephanus sub lapi- dibus genu flexo ait: Domine ne statuas il- lis hoc delictum. Secus est vesti giapasto- ris sui: tanq; bona ouis. Bonus agnus se- cur⁹ est agnum: cui⁹ sanguis tollit peccata mundi. Impleuit quod ait apostolus Pe- trus: Christus p nobis passus ē: relinquēs vobis exēplum vt sequamini vestigia ei⁹. Sequunt ergo martyres vestigia domini. Christus in cruce ait: Pater i manus tuas cōmendo spm̄ meum: Stephan⁹ sub lapidi- bus: Dñe iesu accipe spm̄ meū. Christus i cruce: Pater ignosce illis qz nesciunt quid faciūt: Stephan⁹ sub lapidibus: Dñe iesu ne statuas illis hoc delictum. Quomō non posset ibi iste esse vbi erat quē secutus est: vbi erat quē imitat⁹ est? Triumphauit: coro- nat⁹ est. Sane corona nra est edificatio ve- stra. Et gaudium nrm̄ salus vra: salus et tē- poralis et sempiterna. Promissionē em̄ habemus sicut dixit ap̄lus vitę p̄sentis et futu- re: sed salutem p̄sentē donat deus et homini- bus et pecorib⁹: donat de⁹ et bonis et malis. Hanc autē salutem temporalē: p eterna sa- lute martyres cōtempserūt. Gaudetis sine dubio quia saluos nos videtis: et nos i chri- sto o vestra salute gaudem⁹: sed satagate vt

Sermo III De scō Stephāno Ser. III

etiam in illo die de vobis gaudeam: quia quod ait apostolus: per sua dispensatione tam magna et ampla ut eius vestigia cōsectemur: hoc nobis loquebat quod dicebat. Et quem edificabat dicebat: Gaudium et corona mea. Quicumque ergo proficiunt in christo de laboribus nostris: gaudium sunt et corona nostra: quia nostrum est fideliter dispensare non nostrum sed dominicam pecuniam: vestrum est cum cura et sollicitudine suscipere. Ego enim possum esse dator: non exactor. Et dator non quasi meum rei: sed do unde et ego vivo: quia ad unam domum magnam omnes pertinemus: unum patrem familias dominum habemus. Cellarium habet amplum: unde nos et vos vivere possumus. Tantum enim rogemus fastidium detergat: prius donet esuriam: et porrigat panem. Unde vivo: inde dico. Unde pascor: hoc ministro. Nam vobiscum pauper sum. Divitiis omnes deus noster: vita omnium nostrum beata eterna. Ergo qui gloriatur in domino gloriatur: qui vivit et regnat deus per immortalia secula seculorum Amen.

Sermo III. In eodem festo: Sermo III

A Iesus filius naue in heremo pugnabat: et moyses orabat: non quia ambo pugnabant: nec ambo orabant: sed unus pugnabat et alius orabat. Aderito qui pugnabat non desiciebat: quia ille orando vincebat. Ita et ego loquor quod de video: sed alius orantibus loquor: ut precibus eorum cōtingat mihi quod dominus ait: Aperi os tuum et ego adimplebo illud. Si ille ab uno tantum orante iuuabatur et non superbabatur: quāto magis ego ubi non unus sed multi rogant deum mecum? Loquendo iam non timebit cor meum: quia laudem domini loquetur os meum. Dominus noster Iesus christus iubet nobis aliquid: et permittit nobis aliquid. Quod iubet hic est: quod permittit alibi est. Quod iubet finis: quia temporale est: quod permittit non finis: quia eternum est. Quod iubet opus est: quod permittit merces est. Hinc advertat vestra sanctitas quanta est eius misericordia erga nos: ut laborem hic posuerit cum sine mercede in celo sine fine. Et ideo debemus potius hic laborare et postea in celo mercedem sumere: quam hic mercedem velle accipere: et postea laborare. De quibusdam enim dicit: Amen dico vobis: preceperunt mercedem suam. Sed forte avidus es ad mercedem et piger ad laborem: qui fronte postulas quod permittit deus: si non facis quod iussit deus? Prius audi monitiones: et

sic exige re-promissiones. Prius inquam audi iubentem: et tunc exige pollicentem. Iubet enim nobis et dicit: Diligite inimicos vestros: bene facite his qui vos oderunt: et orate pro persecutoribus et calumniatoribus vos. Audisti opus: expecta mercedem: Et sitis inquit filii patris vestri qui in celis est: qui solus suum oriri facit super bonos et malos: et pluit super iustos et iniustos. Attendite ipsum dominum qui hoc iussit quod fecerit. Nonne post tanta que in eum commiserunt impij iudicij: qui retribuere ei mala pro bonis: pendens in cruce ait: Pater ignosce illis: quia nesciunt quod faciunt? Oravit in homine qui exaudivit eum patre. Nam et modo orat pro nobis: orat in nobis: et orat a nobis. Et sacerdos noster orat pro nobis: ut caput nostrum orat in nobis: ut deus noster orat a nobis. Quando ergo in cruce pendens orabat: videbat et providebat omnes inimicos: sed multos ex illis futuros amicos providebat: ideo omnibus veniam postulabat. Illi sequebantur: et ille orabat. Illi dicebant pilato crucifige: Ille clamabat: Pater ignosce. In asperis clavis pendebat: sed lenitate non amittebat. Illis iam petebat veniam: a quibus accipiebat iniuriam. Illi sequebantur: illi circumlatabant: illi insultando caput agitabant quod sanum non habebat: quia caput quod est christus non habebat: et quasi in uno summo medico in medio constituto phrenetici circumque sequebantur: pedebat ille: et sanabat. Pater inquit ignosce illis. Attendite fratres: magna pietas: providebat et tamen petebat. Et non descendebat: quia de sanguine suo medicamentum phreneticis faciebat. Denique fratres post resurrectionem sanavit: quos pendens insanissimos toleravit: et sanguinem quem fuderunt sequebantur: biberunt credentes: et facti sunt sequentes qui erant persecutores. Ecce quare venit christus non perdere quod inuenerat: sed querere et salvare quod perierat: ut diligendo sequentes inimicos: faceret credentes amicos. Sed ne multum grave esse dicas imitari dominum tuum qui propter te passus est: relinquens tibi exemplum ut sequearis vestigia eius: attende stephanum cōservatum tuum. Homo erat sicut et tu: de massa peccati creatus sicut et tu: eo pretio redemptus quo et tu. Diaconus erat: euangelia legebat: que legere vel audire et tu. Ibi invenit scriptum: Diligite inimicos vestros. Didicit legendo: profecit implendo. Qui cum a iudicis saxonum gradine cecideret:

Sermo V De sancto Stephano Ser. V

nō solū nō cōminabatur: sed insup lapidatori
Act. 7. b^o suis veniā p̄cabatur. Postulā em̄ genib^o ora
bat dicens: Dñe ne statuas illis h̄ delictū.
Illi lapidabant: et ille orabat. Illi cum fu
rore persequebantur: ille pacatus christū se
quebatur. Illi malicia cecabant: ille aperto
cēlo viso filio dei sapientia illustrabat. Illi
lapides mittebant: ille orationes p̄mitte
bat tanq̄ dixisset: Domine si istos modo oc
cideris inimicos: quos postea facies ami
cos? Deniq̄ fratres vt noueritis quantum
valuerit oratio sancti martyris stephani: re
currite nobiscum ad illū adolescentem no
mine saulum. Qui cū sanctus stephan^o la
Abi. 5. pidaret: omniū vestimenta seruabat: et tan
q̄ manibus omnium lapidabat. Et postea
sicut nostis accepit epistolas a principibus
sacerdotū: vt quoscunq̄ inuenisset christia
nos viros ac mulieres: vinctos adduceret i
Act. 9. hierusalē torquendos et puniendos. Hic cū
iret in viā: subito circumfulsit eum lumen
de celo: cecidit in terrā: et audiuit vocem di
centē sibi: Saule saule: quid me persequeris?
Et ille: Tu quis es domine? Et domin^o ad
illū: Ego sum inq̄t iesus nazaren^o: quē tu p̄
sequeris. Durum est tibi contra stimulū cal
citrare: quia nō stimulū: sed pedes quibus
calcitrās vulnerabis. Quid mihi et tibi?
Quare me persequeris? Quare te erigis con
tra me malo tuo? Sed contra tanta mala q̄
cōmittis in me: olim quidē debui p̄dere te:
sed stephanus meus orauit p̄ te. Elisus est
seuicis: erectus est credens. Elisus est lu
pus: erectus est agnus. Elisus est persecu
tor: erectus est predicator. Dicam planius:
dicam aptius. Elisus est fili^o p̄ditionis: ere
ctus est vas electiōis. Elisus est saulus: ere
ctus est paulus. Nam si martyr stephanus
nō sic orasset: ecclesia paulum nō haberet.
Sed ideo de terra erectus est paulus: quia
in terra inclināt^o exauditus ē stephan^o. Ec
ce q̄re domin^o dicit: Diligite inimicos ve
stros: quia diligendo inimicum: facis ami
Scum. Sed cōtra tāta et talia hęc: tu quis es
qui nō diligis? Figis genu: collidis frōtem
i terrā et dicis: Oro vt moriā inimic^o me^o.
Deus si quid te p̄merui: occide inimicum
meū. Et vtiq̄ tu qui oras vt homo moriā:
malus oras p̄tra malū: et facti estis duo ma
li. Ille male agēdo: tu male orādo. Tu ma
lus orando incipis esse quādo dicis: Deus
occide malum. Respondet tibi ipse: Quem

vestrum? Adfertat sanctitas vestra. Iudex
homo per seipsum reum non occidit: sed
iubet: et spiculator occidit. Iudex dicit: Oc
cide: et tortor occidit. Et tu quādo dicis: Oc
cide inimicum meum: te facis iudicem: et
deum quēris esse tortorem. Respondet tibi
de^o: Non ero prolixus: nō ero peccatoris tor
tor: sed liberator: quia nolo mortem pecca
toris: sed vt conuertat^o et viuat. Nam si vo
luntatem tuam haberem: te prius occiderē
anteq̄ inuitat^o venires. Hōne me blasphe
masti? Hōne me in tuis malis operib^o irri
tasti? Hōne nomē meum de terra delere vo
luisti? Hōne me i p̄ceptis vel in seruis meis
contempsisti? Si tunc te occidisset inimic
um: quem modo facerem amicum? Quid
ergo male orando doces me: qd̄ non feci in
te? Immo ergo dicit tibi deus: Doceam te
vt imiteris me. In cruce pendens dixi: Pa
ter ignosce illis quia nesciunt quid faciunt.
Docui hoc milites meos: docui martyres:
Prius esto et tu martyr me^o: tyro meus ad
uersus diabolū: aliter inuicte nullo mo
do pugnabis nisi pro tuis inimicis orau
ris. Conuersi ad dñm deum patrem etc.

In eodem festo: Sermo V Sermo. V.

Esterno die natalem habuim^o dñi
saluatoris: hodie summa deuotio
ne veneramur sancti martyris ste
phani passionē. Hesternō quo redimimur
ad p̄mū: hodierno q̄ puocamur ad exem
plū. Bene ergo hesternē solennitati festiui
tas hodierna cōiuncta est: vt illa credentes
eueheret ad vitā: hęc cōsistentes duceret ad
coronā. Omni ergo ecclesie beatus stepha
nus datus est ad p̄fectū. Adhuc laicus dia
coni meruit electionē: et leuita martyrii op
tinuit principatū. In plebe adhuc positus
erat: sed iam virtutib^o eminebat. Humilis
erat: s; celsus fide. Discipulus erat ordine:
sed factus est magister exemplo. Quo seq̄
bat^o deuotione fidei: p̄cessit velocitate mar
tyrii. Scriptū est em̄ de eo in actibus aposto
rū: q̄ ad ministerium viduarum sit ab apo
stolis deputat^o. In hac etiā re q̄ p̄positus
est s̄minis: testimoniū meruit sincerissime
castitatis. Beatus ergo erit fratres charissi
mi: qui hunc sectat^o: qui hūc imitatus fue
rit: et pudicitie palmā et martyrii consequit^o
coronam. De quo et lectio apostolorū actū
quē nobis hodie lecta ē dilectissimi fratres:
cū plurimū habeat in ipsa specie admiratio

Bnis: non minus tamen continet in mysterio dignitatis. Ecce inquit beatus Stephanus: vi-
 deo celos apertos: et filium hominis stantem a dex-
 tris dei. Considerate attentius dilectissimi fratres: cum beatus martyr dominum Iesum Chris-
 tum ad dexteram dei patris stare vidisset: cur se filium hominis videre testatus est: et non potius filium dei: cum utique plus delaturus honoris domino videret si se dei potius quam hominis filium videre dixisset? Sed certa ratio postulabat ut hoc ita et ostenderet in celo et predicaretur in mundo. Omnium enim iudeorum scandalum in hoc erat: cur dominus noster Iesus Christus qui secundum carnem erat filius hominis: esse etiam dei filium diceret. Ideo ergo pulchre scriptura divina filium hominis ad dexteram dei patris stare memoravit: ut ad confutandam iudeorum incredulitatem ille martyri ostenderet in celo qui a perfidis negabatur in mundo: et illi testimonium celestis veritatis daret: cui fidem terrena impietas derogaret. Unde licet iuxta psalmum qui lectus est: preciosa sit in conspectu domini mors sanctorum eius: si quid tamen distare inter martyres potest: precipuus videtur esse qui primus est. Nam cum sanctus Stephanus diaconus ab apostolis ordinatus sit: apostolos ipsos beata ac triumphali morte precessit: ac sic qui erat inferior ordine: primus factus est passione: et qui erat discipulus gradu: magister cepit esse martyrio: complens illud quod beatus propheta in psalmo qui lectus est dixit: Quid retribuam domino pro omnibus que retribuit mihi? Retribuere enim voluit primus Stephanus martyr domino: quod cum omni humano genere accepit a domino. Adhuc enim quam saluator dignatus est pro omnibus pati: hanc ille primus reddidit salvatori. Post hec subiecit scriptura sacra que ait: Postis inquit genibus clamavit dicens: Domine: ne statuas illis hoc peccatum. Videte dilectissimi affectum beati viri: videte magnam et admirabilem charitatem. In persecutione positus erat: et pro persecutoribus deprecabatur: atque in illa lapidum ruina quando alii obliuisci poterat etiam charissimos suos: tunc ille domino commendabat inimicos. Quid enim dicebat cum lapidaretur? Domine: ne statuas illis hoc peccatum. Plus itaque tunc illo dolebat peccata quam sua vulnera. Plus illorum impietatem quam suam mortem dolebat. Et recte plus. In illorum quippe impietate erant multa que plagam potuissent: in illius autem morte non

erat quod debuisset doleri. Illorum impietatem mors sequebatur eterna: huius autem mortem vita perpetua. Imitemur ergo in aliquo dilectissimi fratres tanti magistri fidem: tam claris martyris charitatem. Diligamus nos hoc alio in ecclesia fratres nostros: quo ille tunc dilexit inimicos. Sed quod peius est aliquoties non solum inimicos non diligimus: sed ne amicis quidem fidem integram custodimus. Sed dicit aliquis: Non possum diligere inimicum meum: quem quotidie velut hostem patior: crudelissimum. Quicumque ille es: attendis quid tibi fecerit homo: et non consideras quid tu feceris deo. Cum enim tu multum grauiora in deum peccata commiseris: quare non dimittis homini parum: ut tibi deo dignetur dimittere multum? Recole quid tibi in euangelio veritas ipsa promiserit: et quam tibi quodammodo cautionem fecerit: Si enim inquit dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet et vobis pater vester celestis peccata vestra. Si autem non dimiseritis: nec pater vester dimittet debita vestra. Videtis fratres: quod cum dei gratia in potestate nostra positum est qualiter a domino iudicemur. Si inquit dimiseritis: dimittet vobis. Nam sepe dixi fratres: et frequenter dicere debeo: nemo se circumueniat: nemo se seducat. Qui vel unum hominem in hoc mundo odio habet: quicumque deo in operibus bonis obrulerit totum perdet: quia non mentis Paulus apostolus dicens: Si dedero omnes facultates meas in cibos pauperum: et si tradidero corpus meum ita ut ardeam: charitatem autem non habuerim: nihil mihi prodest. Quam rem etiam beatus Iohannes confirmat dicens: Omnis enim qui non diligit fratrem suum: manet in morte. Et iterum: Qui fratrem suum oderit: homicida est. Hoc loco fratrem: omnem hominem oportet intelligi: omnes enim in Christo fratres sumus. Nemo enim sine charitate de virginitate presumat: nemo de elemosinis: nemo de ieiuniis: nemo de orationibus perfidat: quod quoad inimicitiam in corde tenuerit: neque in istis neque in alijs quibuslibet bonis operibus placare sibi deum poterit. Sed si vult habere partem de minimi: non dedignetur audire consilium meum. Audiatur non me: sed ipsum dominum suum: Si offers inquit munus tuum ad altare: et tibi recordatus fueris quod frater tuus habet aliquid aduersum te: relinque ibi munus tuum ante altare: et vade prius reconciliari fratri tuo: et tunc veni-

Sermo VI. De Sancto Stephano Ser. VI

ens offeres mun^o tuis. Et nos pugnas habemus intrinsecus: et dolos in corde versantes: et quasi qui bonam conscientiam habeamus presumimus accedere ad altare: non timentes quod

1. Cor. 11. scriptum est: Qui manducat et bibit indigne:

§ iudicium sibi manducat et bibit. Sed dicit aliquis: Grandis labor est inimicos diligere: pro persecutoribus supplicare. Nec nos negamus fratres: non parum quidem labor est in hoc seculo: sed grande erit premium in futuro. Per amorem enim hominis inimici efficiens amicus dei: immo non solum amicus sed etiam filius: si

Matth. 5. sicut ipse dominus dixit: Diligite inimicos vestros:

benefacite his qui oderunt vos: ut sitis filii patris vestri qui in celis est. Si te aliquis homo diues in hoc seculo vellet adoptivum filium facere: quomodo frater: quomodo ei dignitates impederes: etiam suorum ei? que servitium durissima et aliquotiens etiam turpissima sustineres conuicia: ut ad caducam et fragilem hereditatem ipsius pervenires? Quod ergo ille sustinet propter substantiam terrenam: tu sustine propter vitam eternam. Convincimur enim certissima ratione: quia propter deum possumus quidem sed nolumus iniuriam sustinere. Denique si nobis aliqua potens persona iniuriam facit: si nos etiam in facie maledicit: nec respondere aliquid asperum: non dicam vicem reddere ausi sumus. Quare hoc? Ne ab illa persona potente adhuc maiora quam proculimus patiamur. Quod a nobis extorquet hominis timor: deberet a nobis exigere christi amor. Si ergo potens persona contra nos sequitur tacemus et nihil dicere ausi sumus: Si vero equalis aut forte inferior vel leuem nobis contumeliam fecerit: quasi ferre bestie sine ulla patientia: ac sine aliqua dei contemplatione consurgimus: et aut in presenti nostram iniuriam vindicamus: aut certe ad maiorem vicem reddendam nostrum animum preparamus. Quid est hoc quod quando potens persona nobis iniuriam intulit patienter accepimus? quando inferior nimis furore succedimus? Quia ibi timuimus hostem: hic deum timere nolumus. Unde ergo fratres quantum possumus cum dei adiutorio cor nostrum ad patientiam preparemus: et in omnibus malis hominum medicorum vicem agere studeamus: et non ipsos homines: sed ipsorum malitiam odio habeamus. Pro bonis oremus ut semper ad meliora conscendant: pro malis ut cito ad emendationem vite per penitentiam medicamenta confugiant. Quam rem orationibus vobis ipse prestare dignetur: qui cum patre et spiritu sancto vivit

et regnat in secula seculorum Amen.

In eodem festo Sermo VI Sermo VI.

¶ Quoniam video nostras disputationes graphio cerasque ligari et nequaquam sum idoneus lectitare: adiuvate me ipsum queso intercessu vestro apud martyrem istum: quem gamaliel stolatus revelavit: Saulus spoliatus lapidavit: et christus panis involutus ditavit: et precioso lapide coronavit. Triumphalis est dies iste beatissimi: triumphalis est dies sancto stephano martyri: a lapidibus mortuis condonato: extra civitatem lapide percussato: corpore percussato: capite vulnerato: lapide conculcato: et angulari lapide coronato. Pulcher erat minister: quia pulcher erat et magister. Pulcher erat ubique stephanus iste: in corde et in corpore. De magistri pulchritudine cantat in psalmo: Speciosus forma prece filiis hominum: diffusa est gratia in labiis tuis. Et ipse cantamus in psalmo: Specie tua et pulchritudine tua: ite deus sperare prece et regna. Stephano ergo martyri et pulchritudo erat corporis: et flos gratis: et eloquentia sermocinantis: et sapientia sanctissime mentis: et operatio divinitatis. Invidia magna obstitit iudicibus ob christianam causam professionis. Videbant enim stephanum iudicem iudicum: in medio iudeorum in civitate metropolitana parentum suorum disputantem contra sacra iudeorum: et sacrificia: et contra legem: et contra circumsionem: contra sabbata: exurgentes in iracundiam et percipientes venenata sententia: loquebantur ad invicem sibi talia verba: Quid est istud? quid est hoc quod agimus? quid facimus? quid dicimus? quod vult sibi iste homo et iuuenis et pulcher: et eloquentissimus et sapientissimus homo? Nam signa magna et mirabilia facit iste homo: et sine causa christus mortuus est homo: Venite inquit fratres simulque conveniamus in unum: faciamus consilium: confirmemus falsum testimonium. Fecimus contra deum: faciamus et contra famulum. Diximus contra dominum: Expediit ut unus moriatur quam tota gens pereat: dicamus contra famulum: Exterminemus eum de terra viventium: et nomen eius non memoret amplius. Quando consilium contra iesum fecimus: multum nobis profuimus quod prevaluimus: circumvenimus: dedimus: accepimus: ligavimus: tradidimus: superavimus: opprobriavimus: crucifiximus. Amatori cupiditatis dedimus pecu-

Act. 7.
Luc. 6.

Ps. 44.

B

Job. 11.
Dier. 11.

niā: quā d̄ māmona iniquitatis distraxim⁹
vnusquisq; . Ligauim⁹ incapabile filiū vir-
ginitatis: tradidim⁹ iudici iudicē equitatē:
superauimus superatē imperiū vanitatis:
oppressimus oppumentē supbiā calamita-
tis: conspuim⁹ faciē sanctitatis ⁊ crucifixi-
mus cęci filiū maiestatis. Occidim⁹ tñ: sepe-
liuim⁹: cuiusq; sepulchrū anulo nostro signa-
uimus: sed ab angelo resignatū inuenim⁹.
Dicamus: iudicem⁹ sepulchrū signatum cu-
stodientibus custodibus: ⁊ miraculū resur-
rectionis videntibus: tantā pecuniā vt pi-
lato mentirent cōtulim⁹: testimoniaq; pdu-
ximus: et confusione vigilantes caruimus.

L Sed ⁊ nunc o viri quid agemus: quid facie-
mus: quid dicemus: qui vnū christum occi-
dimus ⁊ multos christianos cōspicim⁹? Ec-
ce inquit in vno christo a nobis occiso: du-
centi sunt discipuli eius de ipso numero no-
stro trāslati: ⁊ nicodem⁹ sacerdos noster est:
⁊ tria ⁊ quinque milia hominū ad eorū bap-
tismum cucurrerūt: multas iudeas ⁊ gręcas ⁊
barbaras nationes baptizauerūt: ⁊ suis sa-
crarijs p̄posuerūt. **Act. 6.** Ecce adhuc quod est no-
bis peius ac deterius: septem diacones or-
dinauerunt: inter quos vnus qui vocat̄ ste-
phan⁹ ⁊ iuuenis ⁊ pulcher ⁊ eloquentissim⁹
⁊ sapientissimus est p̄ omnib⁹: ⁊ signis mi-
raculorū est plenus: ⁊ si est plen⁹ necesse est
vt cōfluat ad eū noster populus: ⁊ in nrām
cōfusionē apud omnes iudeos sit magnifi-
catus: nisi nostris manib⁹ fuerit lapidatus.
Cur ergo iquit adhuc stam⁹? Quē expecta-
m⁹? Quare tardam⁹ stephanū istū nrę cō-
fussionis demōstratorem? Publicum publi-
ce rapiamus ad cōciliū: in nostro statuam⁹
medium: p̄ntificali pturbemus synodo: te-
stimonio opprimam⁹ falsissimo: faciam⁹ mi-
nistro quod fecim⁹ ⁊ magistro. Si em̄ nō du-
bitauim⁹ magistrum lanceare: non debem⁹
dubitare stephanū lapidare. Consenserunt
q; omnes iudei impij viri: ad homicidium
semp parati. Rapiūt stephanū: ad suūq; p-
ducunt cōciliū. Exagitant ⁊ pturbāt: ⁊ in-
rogant: audiūt ⁊ attendūt. Audiunt sapiē-
tissimū: ⁊ cōspiciunt speciosissimū. **D** iudei
semp inimici dei: intendite bene: qui iudica-
tis non bene. Si ergo iusticiā loquimini: re-
cta iudicate filij hominū. Intendite simul
p̄ntifices ⁊ ministri: sacerdotes ⁊ ipsi oēs: si-
mul iudei intēdite faciē ministri dei: intē-
Exo. 34. dite faciē stephani si potestis. **M**oyses em̄

p̄pter excecationē vestrā cōtra faciē suā po-
suit velamentū: stephan⁹ vero ad cōfusionez
vestrā cōtra vestrū cōuentū resurrectionis
annūciat sacramentū. Sed o iudei fidē nul-
laten⁹ miramur in vobis: p̄ multa cōgruit
iniqtatib⁹ vestrīs. Qui em̄ faciē despiciatis
legislatoris: p̄sonā suscipitis delatoris: p̄so-
nā iudei suscipitis delatoris. Qui desperi-
stis faciē moysi legislatoris: p̄sonā iudei
suscepistis crudelissimi delatoris: ⁊ ad dede-
cus vestrū semp additis crimen vestrū. Et
moyses vester quādo velamentū posuit cō-
tra sanctā faciē suā: nolebat videre crimino-
sam faciē vestrā: Stephanus vero reuelata
faciē sua: speculabat̄ in celū gloriā dei filij:
ideo videbāt vultū ei⁹ iudei tanq; vultum
angeli dei. **Act. 6.** Et nūc tātmōdo beate martyr
stephane terrā despice: celū cōspice: ⁊ ponti-
ficem sperne: patrem attēde. Despice iude-
um ⁊ sacerdotē ⁊ populū: cōspice in celo pa-
trē ⁊ filiū ⁊ spiritū sanctū. Indica tñ iudeo
quid sit illud quod diu contēplaris in celo.
Act. 7. Ecce inquit stephan⁹: video celū aptum: et
iesum quē crucifixistis: quē illulistis moriē-
tem: quē signato sepulchro posuistis iacen-
tem: video ego ad dexterā patris stantem.
Quid ḡ vobis p̄fuit iudei: quia crucifixi? **L**
filiū dei: ⁊ filij dei martyrē lapidatis? Ecce
duplo labefacti estis: q; ciuitatem vestrā
amististis: ⁊ ip̄m lapidatorū principē pdidi-
stis: ⁊ de ciuitate sancta eradicata est vestrā
planta. Impleta est em̄ in iudea maledicta
maledictio illa dauitica: Propterea de⁹ de
struet te in finē: euellet te ⁊ emigrabit te de
tabernaculo tuo: ⁊ radicē tuā de terra viuē-
tū. Silentii aut̄ fecerunt turbē iudeorum
damnabili animositate sua: ⁊ sup martyrē
stephanū dentibus colubrinis stridebant:
quē quasi serpentē in corde habebant: h̄ci-
pirantq; martyrē sanctū extra ciuitatem
suā: p̄mittentes testimonia dicentes falsita-
tem: p̄iciuntq; vestimenta ante saulī vesti-
gia: ⁊ currunt cū lapidib⁹: vlnas erigūt: bra-
chia dirigunt: petras iaciūt: lapidantq; iu-
stum iniusti p̄cubentē: morientē: orantē at-
q; dicentem: Dñe iesu me⁹: ostēso: me⁹: de-
fensor meus: p̄pter quē sequit̄ in me nudus
lapidator meus: exaudi me: exaudi sancte
meus: virginis filius. lapis viuus: ad exau-
diendū me vnus: intende in me ipsum tui
fontis lauacro mūdātū: tui salutaris gra-
tia sine macula p̄secratū: p̄ tuo nomie spo-

Sermo VII. De sancto Stephano: Ser. VII

laturum: humanis lapidatum manibus: sed ab amore sauli non separatus: Et ne statuas illis hoc peccatum misericors usque in finem: Stephanus sanctus moriens: et in eterna pace dormiuit.

Item in eodem festo: Relatio sancti Augustini de miraculis sancti Stephani: VII

A Daquas tibilitanas ep̄o afferente a pieto reliq̄as martyris gloriosissimi stephani ad ei⁹ memoriā veniebāt magnę multitudinis cōkursus et occursum: vbi cęta mulierum ad ep̄m portatę pig-nora sacra: duceret orauit: flores q̄s ferebat dedit: recepit: oculis admouit: p̄tin⁹ vidit. Stupētib⁹ cūctis q̄ aderāt: p̄ibat exultās: viā carpēs: et vię ducē vlteri⁹ nō requirēs.

B Ademorati memoriā martyris quę posita est in castello synicensi q̄d hipponēsi colonię vicinum est: eiusdem loci luallius ep̄i scopus populo p̄cedente atq̄ sequente portabat: fistula cui⁹ molestia iam diu laborauerat: et familiarissimi sui medici qui eā secaret operiebāt manus: illi⁹ pig sardine veneratione repente sanata est: Nam deinceps eam in suo corpore nō inuenit. Eucharistia p̄sbyter ex hispania: calame habitas: veterē morbo calculi laborabat: p̄ memoriā supra dicti martyris quā possidius illo aduexit ep̄i scopus: saluus est factus. Idem ip̄e postea morbo alio p̄ualescēte mortuus sic iacebat vt ei iam pollices ligarentur: opitulatione memorati martyris cum de memoria eius reportata esset: et sup iacentis corpus missa ipsius p̄sbyteri tunica suscitatus est. Fuit ibi vir in ordine suo primari⁹ noie marcialis: quo iam grauis: et multum abhorrens a religione ch̄ustiana. Habebat sane fidelem filiam et generū: eodem anno baptizatum. Qui cū eum egrotantē multis et magnis lacrymis rogarēt vt fieret ch̄ustianus: prorsus abnuī: eosq̄ a se turbida indignatione submouit. Visum est genero ei⁹ vt iret ad memoriā sancti stephani: et illic p̄ eo quātum posset oraret: vt deus illi daret mentē bonam: qua credere nō differret in ch̄istū. Fecit hoc ingenti gemitu et fletu: et sinceriter ardente pietatis affectu. Deinde abscedens de altari aliquid florum quod occurrit tulit ei⁹: cū iam nox esset ad caput posuit. Tunc dormitum est: et ecce ante dilucū

lum clamauit ad ep̄iscopū curreret: qui me cū forte tunc erat apud hipponē. Cum ergo eū audisset absentem: venire p̄sbyteros postulauit. Venerunt: credere se dixit. Admirantibus atq̄ gaudentibus omnib⁹ baptizatus est. Hoc quādiu vixit in ore habebat: **C**hriste accipe spiritū meū: cū hęc verba beatissimi stephani quādo lapidatus est a iudeis vltima fuisse nesciret. **Q**uę huic quoq̄ vltima fuerunt: nā nō multo post etiam ip̄e defunctus est. Sanati sunt illic per eundē martyre etiā tres podagrici: duo ciues: peregrinus vn⁹: Sed ciues omnimodo: peregrinus autem p̄ reuelationem quid adhiberet quādo doleret audiuit: et cū hęc fecisset: dolor cōtinuo cōquieuit. Audurus est nomen fundi vbi ecclesia est et in ea memoria martyris stephani. Puerum quēdā paruum cum in area luderet: exorbitantes boves qui vehiculum traherent rota obruerunt: et confestim palpauit expirās. Hunc mater arreptū ad eandē memoriā posuit: et nō solū reuixit: verū etiā illęsus apparuit. Sanctimonialis quēdā in vicina possessione quę caspilina dicit: cū egritudine laboraret ac desperaret: ad eandē memoriā tunica ei⁹ allata est. **Q**uę anteq̄ reuocaret: illa defuncta est. Hac tñ tunica operuerunt cadauer ei⁹ parētes: et recepto spiritu salua facta est. Apud hipponē bassus quōdam syrus ad memoriā eiusdē martyris orabat p̄ egrotante et periclitante filia: eoq̄ secum vestem eius attulerat: **L**ū ecce pueri de domo occurrerūt: qui ei mortuā nunciaret. Sed cum orate illo ab amicis ei⁹ exciperent: p̄hibuerūt eos illi dicere: ne p̄ publicū plangeret. **Q**ui cum domū redisset iam suoru eiulātib⁹ personantem: et vestem filię quā ferebat super eā proieciisset: reddita est vitę. Rursum ibidem apud nos byrenei cuiusdā collectarij filius egritudine extinct⁹ est. **L**unq̄ corpus iaceret exanime: atq̄ a lugentibus et lamentantibus exequię pararent: amicorum ei⁹ quidam inter aliorum consolantium verba suggestit vt eiusdē martyris oleo corpus perungeret. **F**actū est: et reuixit. Item apud nos vir tribunitius eleusinus sup memoriā martyris q̄ i suburbano ei⁹ egritudine exanimatū posuit infantulū filiu: et post orationē quā multū lacrymis ibi fudit: viuētē leuauit. **V**zali etiā q̄ colonia vtice vicina est: multa p̄clara p̄ eundem martyrem facta

Sancti Augustini

cognouimus: cuius ibi memoria longe pri-
usq[ue] apud nos ab episcopo euodio p[ro]stituta
est. Cū enī nup[er] illic essem[us]: petroniā clarissi-
mā feminam quę ibi mirabiliter ex magno
atq[ue] diuturno: in quo medicorū adiutoria
cūcta defecerāt languore sanata est: hortati
sumus volente supradicto loci episcopo
vt libellū daret qui recitaret in populo: et
obedientissime paruit. In quo posuit etiā
quod hic reticere nō possum. A quodā iu-
deō dixit sibi fuisse p[ro]suasum: vt anulum ca-
pillatio vinculo infereret: quo sub omni ve-
ste ad nuda corporis cingeret: qui anulus
haberet sub gemma lapidē in renib[us] inuen-
tum bouis. Hoc alligata quasi remedio: ad
sancti martyris limina veniebat. Sed p[ro]fe-
cta a carthagine: cū in cōfinio fluminis ba-
grade in sua possessione māssisset: surgēs vt
iter pageret: ante pedes suos illū iacentem
anulū vidit: et capillatiā zonā qua fuerat al-
ligatus mirata tēptauit. Quā cū omnino
suis nodis firmissimis sicut erat cōperisset
astrictā: crepuisse atq[ue] exiliuisse anulū suspi-
cata est. Qui etiā ipse cū integerrim[us] fuisset
inuentus: futurę salutē quodāmodo pign[us]
de tanto miraculo se accepisse p[ro]sūp[er]it: atq[ue]
illud vinculū soluens: simul cū eodē anulo
picat in flumen. Nō credent hoc q[ui] etiā do-
minū iesum per integra virginalia matris
enixum: et ad discipulos ostiis clausis in-
gressum fuisse nō credunt. Sed h[oc] certe que-
rāt: et si verū inuenerint: credāt. Clarissima
femina est: nobiliter nata: nobiliter nupta:
Carthagini habitat: ampla ciuitas: am-
pla p[er]sona: rē querētes latere nō sinit. Tūc
est apud nos factū nō maius q[ui] illa q[ui] dixit:
sed tam clarū atq[ue] illustre miraculū: vt nul-
lū arbitrer esse hipponensū qui hoc nō vel
viderit vel didicerit: nullū qui obliuisci vl-
la ratiōe potuerit. Decē quidē fratres: quo-
rū septem sunt mares: tres femine de cęsa-
rea capadocię suorū ciuiū nō ignobiles: ma-
ledicto matris recenti patris eorū obitu de-
stitute: quę iniuriā sibi ab eis factā acerbissi-
me tulit: tali pena sunt diuinit[us] cogciti: vt
horribiliter quaterent omnes tremore mē-
brozum. In qua sēdissima specie oculos su-
orū ciuiū nō ferentes: quaquauersum cuiq[ue]
ire visum est: toto pene vagabant[ur] orbe ro-
mano. Ex his etiam ad nos venerunt duo
frater et soror: paul[us] et palladia: multis alijs
locis miseria diffamāte iam cogniti. Tene-

runt autem ante pascha ferme dies quin-
decim: ecclesiā quotidie et in ea memoriā
gloriosissimi stephani frequentabant: oran-
tes vt iam sibi placaret deus: et salutem pri-
stinam redderet. Venit et pascha: atq[ue] ipso
die dominico mane cum iam frequēs popu-
lus p[re]sens esset: et loci sancti cancellos vbi
martyriū erat: idem iuuenis orans teneret:
repente p[ro]stratus est: et dormienti simillim[us]
iacuit: nō tū tremens sicut etiā p[ro] somnū so-
lebat. Stupētibus qui aderant: atq[ue] alijs
pauentibus: alijs dolentibus: cū eū quidā
vellent erigere: nōnulli p[ro]hibuerunt: et poti[us]
exitum expectandū esse dixerūt. Et ecce sur-
rexit et nō tremebat: quoniam sanatus erat
et stabat incolumis intuēs intuētes. Quis
ergo se tenuit a laudibus dei? Clamātium
gratulantiumq[ue] vocib[us] ecclesia vsq[ue]quaq[ue]
completa est. Inde ad me currit vbi sede-
bam iam p[ro]cessurus: irruit alter quisq[ue] post
alterū: omnis posterior quasi nouum quod
alius prior dixerat nunciantes: meq[ue] gau-
dēte et apud me deo gratias agente: ingre-
ditur etiam ipse cum pluribus: inclinatur
ad genna mea: erigit ad osculū meū. Pro-
cedimus ad populum: plena erat ecclesia: p[ro]-
sonabat vocibus gaudiorū: Deo gratias:
deo laudes: nemine tacente hinc et inde cla-
mantium. Salutauit populum. et rursus ea-
dem feruentiori voce clamabāt. Facto tan-
dē silentio: scripturarū diuinarum sunt le-
cta solennia. Tūc autē ventum est ad mei
sermonis locū: dixi pauca p[ro] tempore: et pro-
illius iocunditate leticię. Nobiscum homo
prandit: et diligēter nobis omnē suę frater-
nēq[ue] ac maternę calamitatis indicauit hi-
storiam. Sequenti itaq[ue] die post sermonem
redditum: narrationis eius libellum in cra-
stinum populo recitandum p[ro]misi. Quod
cum ex dominico pasche die tertio fieret: in-
gradibus exedre in qua de superiore loque-
bar loco feci stare ambos fratres. Cum cor[um]
legeretur libellus: intuebatur populus vni-
uersus sexus vtriusq[ue] vnum stantē sine de-
formi motu: alteram in membris omnibus
contremantem: et qui ipsum non viderant
quid in eo diuinę misericordię factum esset:
in eius sorore cernebant. Videbant enim
quid in illo gratulandum: quid p[ro] illa esset
orandum. Inter hęc recitato eorum libello:
de cōspectu populi eos abire p[re]cepi: et de to-
ta ipsa causa aliquanto diligentius ceperā

Ser. VIII. De sanctis Innocētib⁹: Ser. I.

disputare. Cum ecce me disputante voces alie de memoria martyris noue gratulatio- nis audiunt: cōuersi sunt eo qui me audie- bant: ceperuntq; cōcurrere. Illa em̄ vbi de gradibus descendit in quibus steterat: ad sanctū martyre orare prexerat. Quē mox vt cancellos attingit: collapsa similiter ve- lut in somnū sana surrexit. Dum ergo requi- reremus quid factū fuerit: vnde ille strepi- tus lectus extiterit: ingressi sunt cū illa in ba- silicam vbi eramus: adducentes eam sanā de martyris loco. Tū vero tātus ab vtroq; sexu admirationis clamor exort⁹ est: vt vox cōtinuata cū lachrymis nō videre posse si- niri: perducta est ad eum locum vbi paulo- ante steterat tremens: exultabant eam si- milem fratri: cui voluerant remansisse dissi- milem: et nondū suas pces suas p illa: iam tamen puiam voluntatē tam cito exaudita esse cernebant. Exultabant in dei laude vo- ce sine verbis tanto sonitu: quātum nostrę aures ferre vix possent. Quid erat in cordi- bus exultantium: nisi fides christi p quo ste- phani sanguis effusus ē? Cui nisi huic fidei attestat istam iracula: in qua predicat chri- stus resurrexisse in carne: et in celū ascēdisse cū carne? Quia et ipsi martyres huius fidei martyres: id est hui⁹ fidei testes fuerūt.

De sancto iohanne apostolo.

In festo sancti iohannis aposto- li et euāgeliste: Homelia de eo qd̄ scriptū est in euāgelio eiusdē: Dixit iesus petro: Sequere me et c. que habet i expositione doctoris Ibi dē

De sanctis Innocentibus.

In festo sanctorum Innocentū. Sermo I

Redimus iudgis quia notus aliqui in iudca deus: et ipsi id negant pro- pter quod credimus q; nō patrem nouerunt qui filium negāt. Unū dominū cōmunis natura testat: q; vnus ē mūdus. Unum deū significat: q; vna est fides noui et veteris testamēti. Unū spiritū sanctū gra- tia testat: q; vnū baptisimū in noie trinita- tis: dū pphete dicūt: apostoli audiūt. Unū deū magi crediderūt: aux thus et myrrham supplices ad christi cunabula detulerunt. Aurū et thus et myrrha: pastores: magi: ma- chera: vt cruentis victimis infantū eterna

repleant altaria: vbi cū paruuli victimant: matres misere lamētant. Nascēte dño: lu- ctus cepit: nō celo s̄ mūdo. Indicē matris- bus lamētatio: angelis exultatio: infantib⁹ trāsmigratio. De⁹ est q̄ natus est: innocen- tes illi debent victima q̄ venit dānare mū- di malitiā. Agnelli debēt imolari: q; agnus futurus est crucifigi q̄ tollit peccata mundi. Sed oues vlulat matres: q; agnos pdunt sine voce balātes. Grande martyriū: crude- le spectaculum. Eximē machera: et nulla in- teruenit causa. Sola stridet iuidia: cū q̄ na- tus est nulli faciat violētiā. Sed oues cerni- m⁹ matres q̄ superāt agnos lugētes. Uox in rama audita est: plorat⁹ et vlulat⁹ magn⁹. Dignora sunt nō credita sed creata: nō de- posita sed exposita. Testis est ipsa natura q̄ pugnabat in martyres: cū tyrānus iacta- ret infantes. Abster crines capitis dissipabat q̄ ornamētū capitis amittebat. Quanti- tis modis infantē volebat abscōdere: et ipse se infantulus publicabat. Nesciebat tacere q; necdū didicerat formidare. Pugnabat mat̄ et carnifer. Ille trahēbat: illa tenebat. Ad carnificē mat̄ clamabat: Quid separas a me: quē genui ex me? Uterus genuit: nō māsit ille cū vixit: vbera mea frustra lacte cōtorquet: caute portauit quē a te video ma- nu crudeli iactari. Abodo eū effuderunt vi- scera mea: et tu elidis ad terram. Alia accla- mabat mat̄: cū exactor latro non cōpelleret simul occidi cū paruulo matrē: vt qd̄ me di- mittis inanem? Si culpa est: mea est. Si nō est crimē: iunge mortē: et libera matrē. Alia dicebat: Quid q̄ritis? Unū queritis et mul- tos occidit: et ad vnū qui vn⁹ est attingere nō potestis. Alia de cōtra clamabat: Veni iam: veni saluator mūdi. Quādiu q̄ritis: nullū times: videat te miles: et n̄os nō oc- cidat infātes. Abscebat lamētatio matrū: et ad celū trāsbat oblatio paruulorū. Sed il- le q̄ agnū tēptauit: ipse p herodē agnulos iugilauit. Abanet auctori et ministro suppli- ciū: diaboli et herodis iudiciū: cū ista resur- rectio ceperit mortuorū. Herodes qd̄ putas acturus eris q̄ te tantorū classes infan- tiū iudiciale ceperint exercere litigiū? Inue- nies clarā linguā: magnā vocē: mēsurā pfe- ctā: oēs inuenies cādidos: in mensuram etatis plenitudinis christi fulgētes. Cū sta- re ceperint ante eum quem putaueras occi- dendū: p quo fuderunt sanguinē p̄ciosum;

Job. 21.

Ser. VIII

A
Ps. 75.

Matth. 2.

B

Uox
Iere. 31.

L

Ep̄. 4.

Ser. IX. De sanctis Innocētib⁹: Ser. II

Ipsum videbis throno igneo p̄sidentē: illos
foliū dominicū circūdantes: candore rubeo
splendētes p̄pter candidā etatem ⁊ sangui
nem passionis. Quid acturus es? quid di
cturus? Lucebis reus: dum tātus cantabit
Apoc. 6.
Ps. 78.
exercit⁹ sanctorū: Uindica sanguinē seruo
rū tuorū qui effusus est: Introeat in cōspe
ctu tuo gemitus cōpeditoꝝ: ipso iuuante q̄
cū patre ⁊ spiritu sancto uiuit ⁊ regnat per
omnia secula seculorū Amen.

Ser. IX. In eodem festo: Sermo II

Christo igit scdm p̄phetiē fidem na
to in bethleem iudē: tēporib⁹ herodis
regis: de orientis partibus ad
uentantes quidā viri ex magorū gente: per
cūctant ab herode ubi nā esset rex qui nup
natus est iudeozum: affirmantes uidisse se
stellā eius in oriente: quē sibi etiā dux itine
ris extitisset: causam vero tantę p̄peratio
nis adorandi ac venerandi nup editi regis
esse. Quibus ille auditis incredibiliter de
terref: timens ⁊ verens ne status sui peri
clitaret imperij: Aduocatis accersitisq; le
gis doctoribus requirens p̄cunctat ubi nā
christū nasci sperarent. Ut vero ex micheę
oraculus locus natiuitatis ei⁹ apud beth
leem designatus est: vno p̄cepto rex oēs la
ctētes pueros: nō solū apud bethleem: sed
⁊ in omnibus eius finibus a bimis ⁊ infra:
scdm tempus qd̄ explorauerat a magis in
terimi iubet: si quo mō etiā iesum cū eque
uis posset extinguere. Sed p̄uenit regis in
sidias puer adductus in egyptū: parentib⁹
de dolo regis angelo p̄nunciante cōmoni
tis. Deceptus itaq; herodes rex ⁊ illusus a
magis: mittit i bethleem ⁊ in oēs fines ei⁹
Wich. 5.
ut interficiant pueri a bimatu ⁊ infra. Occi
dunt p̄ christo paruuli: p̄ iusticia mori in
nocentia. ⁊ beata etas: quę necdum chri
stum potest loqui: ⁊ iam p̄ christo meretur
occidi. Non dū oportuna vulneri: ⁊ iam ido
nea passioni. ⁊ feliciter nati: quib⁹ in pri
mo nascendi limine eterna vita obuiā ve
nit. Incurrunt quidē inter ipsa primordia
acceptę lucis periculū ⁊ finē salutis: sed de
ipso p̄tinus sine capiunt principia eternita
tis. Immaturo quidē vident ad mortē: sed
feliciter moriunt ad vitā. Uix dū gustaue
rant p̄sentem: statim trāscunt ad futuram.
Non dū ingressi infantię cunas: ⁊ iam p̄
ueniunt ad coronas. Rapiunt quidē a cō

plexibus matrum: sed reddunt gremijs an
gelorum. Nihil ergo egisti ferocissime au
steritatis audacia: potes martyres facere:
christum nō potes inuenire. Putabat se in
felicē tyrannus domini saluatoris aduentu
regali folio detrudēdū: Sed nō ita est. Nō
ad hoc venerat christus vt alienam gloriā
inuaderet: sed vt suam donaret. Nō in quā
ad hoc venerat christus vt regnum terre
p̄riperet: sed vt celeste donaret. Non vene
rat ad potestates dignitateq; rapiendas:
sed ad contumelias ⁊ iniurias p̄ferendas.
Non ad hoc venerat vt sacrum illud caput
ad diadema gemmatū: sed vt ad coronam
spineam p̄pararet. Non in quā ad hoc ve
nerat vt constitueret supra sceptrā magnifi
cus: sed vt crucifigeret illusus. Nascēte er
go domino cōturbat herodes: ⁊ omnis bie
rosolyma cū eo. Quid mir⁹: si pietate nascē
te p̄turbe impietas? Ecce iacentem in p̄se
pio p̄mescit armatus: cōtremiscit humilē
rex supbus: obuolutū pannis metuit pur
puratus: cū simulatione alloquit magos:
Ite inquit requirite de puero: ⁊ cū inuen
ritis renunciate mihi: vt ⁊ ego veniens ad
orem eū. Simulabat adorare se velle: quē
conabat occidere. Sed non timet veritas
falsitatis insidias. ⁊ cęca feritas: quę cre
debat q̄ deprehendere dominū fraudibus
posset. Ecce cuius terra cęlumq; ostēdebat
aduentum: qui pastorū nō latebat simplici
tatem: quē magi de extrema veniētes ethi
opię parte merent agnoscere: dolis suis ad
illum non potest rex sacrilegus peruenire.
Fallitur ergo stulta furor tyranni: christum
non potest inuenire perfidia: quia deus nō
crudelitate sed credulitate quęrendus est:
qui uiuit ⁊ regnat in secula seculorū Amē.

In eodem festo: Sermo III Ser. X.

Odie fratres charissimi natalem il
louum infantum colimus quos ab
herode crudelissimo rege interfe
ctos esse euāgelij textus eloquitur. Et ideo
cū summa exultatiōe gaudeat terra celestis
militum et tantorum parens secula vir
tutum. Ecce prophanus hostis nūquā bea
tis paruulis tm̄ p̄desse potuisset obsequio:
quātū p̄fuit odio. Nā sicut sacratissimum
p̄sentis diei festum manifestat: quantum
in beatos paruulos iniquitas abundauit:

Sermo X. De sanctis Innocentibus Ser. III

tantum in eis gratia benedictionis refudit. Beata es o bethleem terra iuda que herodis regis immanitate in puerorum extinctione perpeffa es: que sub vno tempore candidata plebem imbellis infantie deo offerre meruisti. Digne tamen natalem illorum colimus: quos beatus eterne vite mundus edidit: que quos maternorum viscerum partus effudit. Siquidem ante vite perpetue adepti sunt dignitate: que vsuram presentis acceperint. Aliorum quidem preciosa mors martyrum laudem in confessione promeruit: horum in consumatione complacuit. Quia sciens vite primordium ipse eis occasus initium glorie dedit: qui presentis terminum imposuit. Quos herodis impietas lacrimas matrum vberibus abstraxit: qui iure dicuntur martyrum flores: quos in medio frigore infidelitatis exortos: velut primas erumpentes ecclesie gemas quedam persecutionis pruna decorat. Et ideo dignum est interfectis pro christo infantibus honores impendere certimonias non dolores: sacramentis dare vota non lacrymis: quia ipse illis fuit causa penne qui extitit et coronae: ipse odium cause qui presentis. Parate autem herode paruulis necesse: ioseph per angelum admonet: ut christum dominum nostrum in egyptum transferat: egyptum idolis plena. Nam post iudeorum persecutionem et ad occidendum christum prophetam plebis assensum: christus ad gentes idolis deditas transire dignatus: et iudeam relinquens ignoranti seculo colendus inferat. Et quia ex scripturis diuinis fratres charissimi: bonos et iustos viros persecutionem malorum semper sustinuisse cognoscimus: si diligenter consideramus: inueniemus illos maiora supplicia sustinere. Omnis enim homo que alium in corpore persequitur: prius ipse in corde persecutionem sustinere cognoscatur. Nam si etiam illi quem persequitur aliquid de substantia sua tulerit: maius sibi ipse dispeditum facit: quia nemo habet iniustum lucrum sine iusto damno. Tibi lucrum et tibi damnum: lucrum in arca: damnum in conscientia. Tulit vestem et perdit fidem: acquirit pecuniam et perdit iusticiam. Sed hi homines ideo faciunt: quia diem nouissimum attendere nolunt. Si enim die mortis sue cogitare iugiter vellent: animum suum ab omni cupiditate vel malicia cohiberent. Sed quomodo nolunt salubriter cogitare: necesse habent postea sine villo remedio sustinere. Veniet enim illis dies nouissima: veniet dies iudicii: quando eis nec penitentiam licebit agere:

nec bonis operibus se ab eterna morte poterunt redimere: quia percussit etiam hac animaduersione peccator: ut mores obliuiscat sui qui dum viueret oblitus est dei. Veniet dies iudicii: quando mouebunt fundamenta montium: et ardebit terra usque ad inferos deorsum: quando celi ardentes soluentur: quando sol obscurabitur: et luna non dabit lumen suum: quando stelle cadent de celo: quando peccatores et impij mittentur in stagnum ignis: et fumus tormentorum illorum ascendet in secula seculorum: vbi fletus et stridor dentium. Veniet tempus fratres charissimi: quasi nulli bono erit male: nulli malo erit bene. Veniet inquam nouissima dies: quando discernentur pii ab impijs: iusti ab iniustis: laudatores dei a blasphematoribus dei. Veniet et quando discernentur: ut nulli: sicut dictum est: bono sit male: nulli malo sit bene. Quare ergo modo non sic? Forte et modo sic. Sed quod nunc est in occulto: tunc erit in manifesto. Lege scripturam diuinam: ingredere mecum si potes in sanctuarium dei: forte tibi si possum docebo te: imo discemecum ab eo qui docet me: etiam nunc non esse malis bene: et melius esse bonis quam malis: quamuis nondum venerit bonorum plena felicitas: nondum que venerit malorum pena nouissima. Si legem dei diligenter attendis: forte intelligis mecum non esse bene malis. Rogo enim te et quero abs te: tibi quare malum est? Respondeo es: Egestas angit: premit difficultas: dolor fortasse membrorum: timor ab inimico. Tibi ideo male est quia pateris mala: et bene est illi que est ipsum malum? Abultum interest inter malum pati: et malum esse. Tu quod pateris non es: malum enim pateris: sed tu malus non es: Ille hoc malum non patitur et malus est. Noli ergo falli: Non potest fieri ut tibi male sit quia pateris malum: et illi bene sit qui est malus. Cum enim malus est: putas quia non patitur malum cum patitur seipsum? Tibi male est quia malum alienum pateris in corpore tuo: et illi bene est que malum seipsum patitur in corde suo? Tibi male est qui forte malam habes vitam: et bene est illi qui malam habet animam? Esto bonus que habes bona. Bonae sunt diuitie: bonum est aurum: bonum est argentum: bonae familie: possessiones. Omnia ista bona sunt: sed vnde facias bene: non que te faciant bonum. Habeto bona: que te faciant bonum. Quae sunt inquis ista? Fac iudicium et iusticiam. Bona sunt que habes: Fac iudicium et iusticiam. Esto et tu

Matth. 24.

Apoc. 14.

Matth. 8.

D

De vobis vobis Ser. 12. b.

b

Sermo XI. De sanctis Innocentibus Ser. III

bonus inter bona tua: erubescere bonis tuis. Esto bonus mensurus inter bona peritura: erubescere bonis tuis. Noli esse malus in eis: ne pereas cum eis. Ita ergo aurum et argentum distribuit hominibus conditor rerum et administrator deus: ut ipsum per se natura et genere suo bonum sit: copia vero eius non extollat bonos: nec elidat inopia. Malus autem homo et cum offerret exerceat: et cum auferret excruciet: quod cum acquirunt diuitie falsam letitiam tribuunt: et cum perdunt veram tristitiam derelinquunt. Discamus amare veras diuitias: id est castitatem et iustitiam: pacem et misericordiam. Iste enim iuste dicunt diuitie: quod bonis meritis iustisque tribuunt. Ille vere dicitur diuitie: quod quisquis eas habuerit non egebit: dum iuxta apostolum habens victum et vestitum his contentus est. Istas vero terrenas diuitias: iniustum est putare diuitias: quae non auferunt egestatem. Tantum enim magis quisque ardebit egestate auaricie: quanto magis eas diligens maiores habuerit. Quomodo ergo sunt diuitie quibus crescat inopia: quae amatoribus suis quantum fuerint ampliores non afferunt facietatem: sed inflammant cupiditate diuites? Tu putas quod minus indigeres: si minus haberes. Unde bene quidam dixit: Crescit amor in minus: quantum ipsa pecunia crescit. Cum pecuniae enim incremento rabies cupiditatis auget. Nam omnes auari vel cupidi velut hydropis morbo egrotare videntur. Quomodo enim hydropicis quantum plus bibunt: tantum amplius sitit: ita auarus vel cupidus acquirendo non satiat. Nos vero fratres cogitantes peregrinos nos et hospites esse in hoc seculo: hoc tantum quod ad victum et vestitum opus est nobis in itinere vite istius referuamus: et quantum possumus in eternam beatitudinem per elemosinam pauperum dirigamus: ut cum in die iudicii cupidi et auari per sterilitatem bonorum operum audire meruerint: Discedite a me maledicti in ignem eternum: nos per bonis operibus audire possimus: Tenite benedicti percipite regnum: quod esuriui et dedistis mihi manducare: sitiui et dedistis mihi bibere: nudus fui et opulisti me. Ad istam benedictionem vos dominus sub sua protectione perducatur: cui est gloria in secula seculorum Amen.

De Abbatibus
Ser. 6. g.
In li. 40. bo/
mel. 3. a.

1. Timoth. 6.

Matth. 25.

Sermo XI.
A

In eodem festo: Sermo III
Quotienscumque fratres sanctorum martyria celebramus: quotiens laudes salutaris edicimus: et quotiens eorum

asserimus passiones: toties christi gloriam predicamus. Non enim suspicimus quod passi sunt: sed propter quem passi sunt admiramur. Igitur non pena in laude: sed fides est in honore. Magnificamus ergo martyres: sed precipue illos qui nascete christo in ipso exordio non loquendo sed moriendo confessi: ad regna perpetua ceteros perueniunt. Videte autem quem idem locum apud homines mereant: qui apud deum locum sub altario meruerunt. Dicit enim sancta scriptura: Vidit enim sub ara dei alas occisorum propter verbum dei: et propter testimonium iesu quod habebat. Sub ara inquit dei vidi animas occisorum. Quid reuerentius: quid honorabilius dici potest: quam sub illa ara requiescere: in qua deo sacrificium celebratur: in qua offerunt hostiae: in qua dominus est sacerdos: sicut scriptum est: Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech? Recte sub altario iustorum anime requiescant: quod super altare corpus domini offert. Nec immerito illic iusti vindictam sanguinis postulant: ubi etiam pro peccatoribus christi sanguis effunditur. Conuenienter igitur et quasi pro quodam consortio ibi martyribus sepultura decreta est: ubi mors domini quotidie celebratur: sicut ipse ait: Quotienscumque hoc feceritis: mortem meam annuntiabitis donec veniam: scilicet ut qui propter mortem eius mortui fuerunt: sub sacramenti eius mysterio requiescant. Non immerito inquam consortio quodam illic occisis tumulus constituitur: ubi occisionis dominice membra ponuntur: ut quos cum christo vnus passionis causa deuinxerat: vnus etiam loci religio copularerit. Legimus plerisque iustorum abraque sinibus refoueri: nonnullos paradisi amenitate letari: nemo tamen melius propter martyres meruit: hoc est ibi requiescere: ubi et hostia christus est et sacerdos: scilicet ut propter oblationem hostiae consequantur: et benedictionem functionemque sacerdotis accipiant. Inter ceteros igitur martyres quos sub ara dei consistere predicamus: etiam beatos illos infantum lactentium pro christo primitias martyrum laudamus: qui non loquendo sed moriendo confessi coronas meruerunt. Neque enim dubitandum est eos in martyrio plura pro ceteris exorare: qui in martyrio non ceteris precesserunt. Et clamauerunt inquit iohannes voce magna: Et indica domine sanguinem nostrum. Et datur sunt illis singule stolas albe: et dicitur est illis ut quiescerent tempus ad huc modi

Apoc. 6.

1. Cor. 11.

1. Cor. 11.

Apoc. 6.

Sermo XI. De sanctis Innocentibus Ser. III

cū donec impleret numerus fratrum et cōseruorū eorū. Quis questio in hoc loco: cur sancti iam cū dño manentes vindictā de inimicis expectāt: cū dñs in euāgelio dicat: Diligite inimicos vestros et orate p̄ p̄sequētib⁹ et calumniantib⁹ vos. Sed sciendū qz illi sancti iam in cōspectu creatoris sui cōsistentes vident voluntatē illi⁹: et ideo ab ipso accipiūt qd̄ eū velle facere nouerūt: et de ipso bibunt qd̄ de ipso s̄tiunt. Petunt autē vindictā de inimicis duob⁹ modis: et hoc causa charitatis: vt scz qd̄ ad vitā eternā p̄destinati sunt: cōuertant a malo ad bonū: qui vero p̄sciente deo damnādi sunt: mouant et peccare desistant: vt p̄ hoc minorē penā in inferno habeant: vbi vnusquisqz fm̄ qualitātē operū sustinebit magnitudinē penarū. Petūt autē de reprobis vindictā: qz optāt venire diem extremi iudicij: et resurrectionē suorū corporū p̄stolant. Et date sunt illis singulę stolas albe. Per stolas albas debem⁹ intelligere mercedem baptismi: p̄miū martirij: mercedē eternorū et gaudiū celestis patrię. Habēt ergo ante resurrectionē sancti singulas stolas: qz in sola anima adhuc eternis beatitudinib⁹ p̄ruunt. Postea autē accepturi sunt binas: quādo receptis corporib⁹ imutabiles erunt in anima et incorruptibiles in corpore. De hoc esaias: In terra sua duplicia possidebūt. Et dictū est illis vt quiescerent t̄ps̄ adhuc modicū donec impleat numer⁹ p̄seruorū et fratrum eorū. Dictio ista inspiratio est diuina: qua mētib⁹ eorū desiderātib⁹ diē iudicij imittit virt⁹ patientię: vt patienter ferant omnia expectantes numerum illorū qui similiter interficiēdi sunt p̄ christo cum eis postmodū regnaturi: vt qui desiderant recipere sua corpa: gaudeāt ex numero colligendorū fratrum. Tali modo loquit de⁹ omnipotēs sanctis: veluti quilibet paterfamilias habēs multos filios: singulisqz d̄ agro reuertentibus et rogantibus vt cibū sibi tribuat: respondet: Refectio quidē vestra parata est: sed expectate fratres vestros: vt cū in vnū positi fueritis oēs in cōe comedatis et epulamini gaudentes: qz interficiēdi sūt et illi vel ap̄to scz martirio vel occulto. Dicit q̄ illis vindictā postulantib⁹: post datū mun⁹ vt q̄scāt atqz sustineāt: donec cōpletur numer⁹ cōseruorū illorū. Videtis igit qm̄ p̄pter nos martirij vindicta differtur. Dum enī nos retardamus: horum sanguis

inultus est. Sed hoc p̄tingit nostra desidia: qui nō sicut dictum est religiose viuimus: qd̄ nō pie sicut congruit operamur. Nam si bonorum operū ad dominū iusticia nostra p̄cederet: iam cōseruorū numerus qui expectatur esset cōpletus. Nulli autē dubiū est: vindictā post iudiciū martyres p̄cepturos: qui etiam ante iudiciū p̄m̄is celestibus honorant. Quā oportet fr̄es charissimi qz p̄mitias martirij hodierna festiuitate veneramur: de eterna q̄ in celis est martirij festiuitate sedule cogitem⁹: eorūqz vestigia in quātū possum⁹ sequēdo et ipi eiusdē festiuitatē sup̄ ne participes existere curem⁹: testāte ap̄lo: Quia si socij passionū fuerim⁹: simul et p̄solatiois erimus: nec tam d̄ morte eorū lugeam⁹ q̄ d̄ iusta palmę p̄ceptione letemur. Si qd̄ singulos eorū cū p̄ tormēta pellerent ex hac vita: Rachel gemebunda: id ē ecclia gemit luctu lachrymisqz p̄secuta: sed iam hinc expulsos sup̄na hierlm̄: q̄ est mat̄ oim̄ n̄m: mox i aliā vitā obuijs leticie ministris excipit: atqz i gaudiū dñi sui p̄petuo coronādo introduxit. Quā dicit iohānes: Stabant ante thronū i p̄spectu agni amicti stolis albis et palmę i manib⁹ eorū. Stāt enī mō ante thronū dei coronati: q̄ quōdā an̄ thronū iudicij terrenorū iacebāt penis astricti. Stāt i p̄spectu agni nulla rōne illica p̄tēplāda ei⁹ gl̄ia sepandi: a cui⁹ hic amore nec p̄ supplicia poterāt separi. Stolis fulgēt albis et palmas i manib⁹ habēt: qz p̄m̄ia in opib⁹ habēt dū corpa q̄ p̄ dño ignib⁹ vstulari ac bestijs dilacerari: flagris absumi: p̄ p̄cipitia dissolui: yngulā abradī omnimō penarū genere passī sūt dissipari: p̄ resurrectionē glorificata recipiūt. Et clamabāt in q̄t voce magna dicentes: Salus deo n̄ro q̄ sedet sup̄ thronum et agno. Magna voce salutē deo decātāt: qui magna ḡarūactione recolūt: nō sua se d̄tute s̄ ip̄o auxiliāte tribulationū impugnātū sup̄asse certamīa. Dicit itē eorū et p̄teritos agones et coronas describens p̄petuas: Hi sūt q̄ venerūt d̄ tribulatione magna et lauerūt stolas suas: et dealbauerūt eas i sanguine agni Stolas q̄pe martyres i sanguine agni lauerūt: dū mēbra sua q̄ oculis inspicētū visa sūt penarū squalore fedari: sic poti⁹ fuso p̄ christo sanguine ab oibus mūdaute contagijs: insup̄ et beata immortalitatis luce digna reddidere: qd̄ est etiam lotas habuisse stolas i sanguine agni. Ideo sunt

Matth. 5.

Apoc. 6.

Esa. 61.

Apoc. 6.

D

2. Cor. 1.

Hier. 31.

Matth. 2.

Apoc. 7.

Apoc. 7.

Abi. 3.

Sermo XII. De sancto Vincentio Ser. I

inquit ante thronum dei et seruit die ac nocte in templo eius. Non est laboriosa sed amabilis et optanda seruitus in dei laudibus perpetuo assistere. Dies quippe et nocte non vicissitudinem temporis proprie sed perpetuitate tropice significat. Nox enim non erit illic: sed dies una melior in atrijs christi super milia. In qua non plorat Rachel filios suos: sed absterget deo omnem lachrymam ab oculis eorum: datque vocem leticie et salutis eterne in tabernaculis iustorum: qui vivit et regnat deus etc.

Ps. 85.
Diere. 31.
Epoic. 2.

De sancto Vincentio

In festo sancti Vincentii martyris: Sermo I

Sermo. XII.

A

In passione que nobis hodie recitata est: fratres charissimi euidenter ostenditur iudex ferocis: tortor cruentus: martyr inuictus. In cuius corpore penis varijs exarato: iam tormenta defecerant: et adhuc membra durabant. Tot conuicta miraculis persistebat impietas: tot vexata supplicijs non cedebat infirmitas. Agnoscat ergo operata diuinitas. Quando enim corruptibilis puluis contra tanta imania tormenta duraret: nisi in eo christus habitaret? In his enim omnibus ille agnoscendus: ille glorificandus: ille laudandus est qui et in prima vocatione dedit fidem: et in suprema passione virtutem. Cuius nosse quod utrumque donatum est: Audite apostolum paulum: Vobis inquit datum est pro christo non solum ut credatis in eum: verum etiam ut patiamini pro eo. Acceperat utraque hec beatus Vincentius leuita: acceperat et habebat. Si enim non accepisset: habebat in passione tolerantiam. Nemo ergo de suo corde presumat quando profert sermonem: nemo de suis viribus perfidat quando suffert temptationem: quod ut et bona prudenter loquamur: ab illo est non nostra sapientia: et ut mala fortiter proferamus ab illo est: non nostra est patientia. Recolite dominum christum suos in euangelio discipulos admonentem: Recolite martyrum regem cohortes suas armis spiritualibus instruentem: bella monstrantem: adiutoria ministrantem: premia pollicentem: quia cum dixisset discipulis suis: In hoc mundo pressuram habebitis: mox vnde terribiles solatur adiunxit dicens: Sed confidite: quia vici mundum. Quid ergo miramur charissimi si in illo vincetius vicit: a quo victus est mundus? In hoc inquit mundo pressuram habe-

Ps. 117.

L

Job. 16.

bitis: ut si premit non opprimat: si oppugnat non expugnet. Duplicem mundus aciem producit contra milites christi. Blandit ut decipiat terret ut frangat. Non nos teneat voluntas propria: non nos terreat crudelitas aliena: et victus est mundus. Ad utroque aditus occurrit christus et non vincit christianus. Si consideret in ista passione humana patientia: incipit esse incredibilis: si agnoscat diuina potentia desinit esse mirabilis. Tanta gratia saba crudelitas in martyris corpore: et tanta tranquillitas proferebat in voce: tantaque pernarum asperitas sequebat in membris: ut mirro modo putaremus Vincentio patiente alium loquentem non torqueri. Et vere fratres charissimi ita erat. Proculus ita erat. Alius loquebat. Promisit enim et hoc testibus suis christus in euangelio: quos ad hominum certamina comparabat. Sic enim ait: Nolite premeditari quomodo aut quid loquamini. Non enim vos estis qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Laro gratie patiente: et spiritus loquebat. Et loquente spiritu non solum vincebat impietas: sed etiam confortabat infirmitas. Clariorem nobis martyrem tot tormenta faciebant. Multiplici enim vulnerum varietate confossus non deserebat pugnam: sed acrius iterabat. Putares quod eum duraret: sed ma non videret: et tanquam figuli fornax lutum molle suscipiens: duram redderet testam. Porre lat martyr noster dicere daciono: Jam non vret ignis tuus carnem meam: quia exaruit succut testa virtus mea: et quomodo scriptum est veraciter: Vasa figuli probat fornax: et homines iustos temptatio tribulationis: probat atque decoctus illo igne Vincentius: daciono vero arsit et crepuit. Si enim non ardebat: vnde crema bar? Quid enim erant verba irascentis: nisi fumus ardentis? Ergo martyri nostro refrigerium in corde habenti: flammam extrinsecus admouebat: sed ipse facie furoris accessus tanquam libanus intus ardebat: et habitatorum suum diabolum concremabat. Per furiosas enim dacioni voces: pro truces oculos et minaces vultus et totius corporis motus ille habitator: interior mouebat: et per hec signa visibilia tanquam per signa sui vasculi quod impleuerat crepantis rimula puidet. Non tantum martyrem cruciabant plurima tormenta: quantum illi vastabat insania. Sed iam fratres illa omnia transierunt: et ira dacioni et pena Vincentij. Hunc autem pena daciono: corona vero manet vici-

Wart. 10.

Ps. 117.

Eccl. 17.

Ser. XIII. De sancto Vincentio Ser. II

centio. Deniq; his pmissis future videlicet retributionis finibus: etiam in hoc mundo martyri gloriā demonstramus. Quę hodie regio: quę ve prouincia vlla quousq; vel romanum imperiū vel christianū nomen extēditur: natalem nō gaudet celebrare vincētij diaconi? Quis autē hodie vel nomē daciāni audisset: nisi vincētij passionē legisset? Qd vero tanta cura seruauit dñs martyris corpus: quid aliud demonstrauit nisi gubernasse se viuētem: quē non reliquit exanimē? Uicit ergo daciānū viuens vincētijus: vicit et mortuus. Viuens tormēta calcavit: mortuus maria transnatauit. Sed ipse inter vndas gubernauit cadauer extinctum: qui inter vngulas animū donauit inuictū. Nō flexit flamma tortoris cor eius: nō merisit aqua maris corpus ei. Sed in his et huiusmodi nihil est aliud: nisi p̄iosa in conspectu domini semp̄ mors sanctorū eius: cui est honor et imperiū in secula seculorū Amen.

Ps. 115.

Ser. XIII.

A

In eodem festo: Sermo II

Sanctorū licet dilectissimi gloriosas martyriū passiones: quos distincta regionibus loca meruerunt: vna fides faciat omnibus indiscreto honore venerabiles: ppriā tamē sibi in hoc veneratiōnis obsequio vendicant dignitatē: qui ecclesiā dei et documētis p̄ ceteris exererunt: et patrocinijs adiuuerūt. Inter quos iuste beatum leuitam vincētijū cui⁹ confessione et morte christū incredulis p̄dicatū incūctanter agnoscim⁹ catholicis studijs celebram⁹: Qui vt fidelitū deuotionē deo studiosi⁹ commendaret: altiori charitatis flāma scens affectu: morti se se tādē fideliter obtulit: quo videlz robur fidei in solidissima petra christo fundatum sequacib⁹ imitandum daref: necnō et semen apostolicę p̄dicationis p̄ eū pluribus disseminatū opē suę intercessiōis tutum ac p̄fectę cōsummationis fruge referatū in cęlestib⁹ demū horreis cōderef. Hunc ergo ampli⁹ ppriā venerentur: quē etiā peregrina mirant: quatenus eis se largiorem exhibeat in beneficijs: quib⁹ se amabiliore cognoscat in gaudijs: fiatq; in ei⁹ solennitate vberior leticię ambitus de q̄ fidei creuit effectus. Huius deniq; spiritus tāto virtutum munere claruit: vt sacri ministerij fult⁹ officio: q̄ filium dei dñm nostrum secuturus esset in passione: eiusdē christi calicē credentib⁹ prius ministraret in salutē. Lūius huiusmodi feliciter mente debratus rabidi hostis

atq; in christum sciēntis insaniā interrit⁹ adijt: modestus sustinuit: securus irriti: sciens paratus esse vt resisteret: nesciens elatus esse quo vinceret: q; cui⁹ amore spiritalib⁹ armis p̄munitus resistebat: ei⁹ adiutorio quicquid penarū in illū ferientis ira excogitabat: insuperabilis fortiter patiēdo vincebat. Ideo nō hūc laminę ignitę sarta ginis: nō eculci: non vngulę ferreęq; man⁹: nō vires pauendę cedentiū: nec dolor scisso rū membrorū: nō foci fragor: et strepentis in patientis viscerib⁹ salis iniectio daciāni q̄ uerunt aliq̄ten⁹ subdere iussioni: Sed dum intātū ei⁹ vecordię tumor excreveret: vt tātis passionū subactum dolorib⁹ aut vicisse aut interemisse se letabundus extolleret: suscepta spe frustratus: vnde victor visus est apparere: inde victus cōpulsus est erubescere: quoniā quo dei martyr duriori vrgebat pena: eo ampliori cōfessionis exultabat cōstantia. Unde ipsius passionis vel vltimę p̄uidere seu morari fratres euidentius placet quaten⁹ animaduertat sanctitas vestra quo diabolus suū p̄duxerit dolis ministrū vel quō christus suū in finē vsq; quaq; seruauerit famulū. Ex quo illud sane erat mirabile: q; quantū iste extrinsecus multiplici p̄narū genere cōtrit⁹ artabat: tantū intrinsecus exultante interiori homine dilatabat: quātūq; ille exterius iactantia temporalis potentie inflabat: tantū interiorius despici se p̄pendens interiori vexatus homine p̄focabat. Contemni igitur se videns sequebatur: nec in quē iam vindictā inferret inueniebat. Uidebat namq; de sciēntiū manus carnificū plus i eo inuenire vulneris q̄ corporis: solūq; ingentē spiritū eo stulticiā expricare suā qd puocabat veritatis nōrmā. Quapropter credens q̄ causam cōfessionis auerteret: si p̄sonam quę se spreuerat absentaret: minusq; daciān⁹ erubesceret si vincētijū plus nō videret: iussit eum a publico remoueri. Sed nec sic qdē caret supplicio. Lōtusa q̄ iacebat testa substernit: vt vis acuminis cōcisam molē supiecti corporis plus discinderet atq; reddita tormētis mēbra q̄ secarēt obuia susciperēt fragmēta. Fallit tū vincēdi opinione cęca crudelitas: Nā diuina bonitas dilectū suū ampli⁹ in p̄fessione comitata infert nouā tenebris lucē: et tabernaculū splendidū obscurę reddit ergastulū. Fouebat laceros art⁹ medica dei man⁹: et venustiori p̄stine sanitatis augmēto: fossi

b 3

Sancti

lateris dāna supplebat. Insolita igitur huius
lumis claritate percussus: obstupere custodes
quin et vocem angelis hymni deo concinētib⁹
mēs pallidi sanctorū expauit. Currit exami-
nis minister ad p̄sidē: quē graui⁹ relatio nū-
cij q̄ icrus percussit gladij: et cū non posset ex
magnitudine rei tacere quod viderat: tremor
iudicē occupat: dolor: lacerat: furor inflam-
mat: et ne in p̄nis vincenti⁹ vincens gloriā
martyrii obtineret: citi⁹ inquit dacian⁹ pdu-
cat e carcere: ne dū insiliū⁹ rebellem puni-
re: videamur eū potius victoria coronare.
Proferē itaq; ex illo tetri carceri baratro ce-
lesti quōdā gratia pulchrior: et si adhuc eēt pas-
sur⁹ robustior. Sed vbi desiderū ad regni
vocationē tendentis nullo p̄narū vel mor-
tis genere frāgendū intelligit: iubet inuida
mēs lenioris strati fulcra substitui: ac blan-
diori eū requie p̄foueri: scz vt si amoto pau-
lulū carnifice aiām q̄er⁹ exhalaret: dicere⁹
nō esse occisus sed mortu⁹: quasi non eū p̄-
na p̄merit: cum quo et p̄na simul perierit.
Interea beatū vincētū celestis aula susce-
pit: ac beatę felicitatis munere donat. Ad
cui⁹ ingressum angelici letantē spūs: omnes
q; simul cōciues gratulantur sancti: Hosq;
tibi gratias agimus dñe iesu: q; anima tuo
digna p̄sortio q̄ p̄tinax tulit suppliciu: men-
dax fugit obsequiu: Et q̄ fuit cōtēta p̄secu-
tor q̄ fureret: sit dedignata quod parceret. Lo-
gnito igitur iudex insan⁹: et q; christ⁹ vicisset
in vincēntio: nesci⁹ dacian⁹ sc̄d̄ ei⁹ abscellu
illius sibi p̄mittit cadaueris expositiōe vin-
dictā: cui⁹ gemit ex virtute victoriā. Feris
nāq; et canib⁹ decepta furoris supbia ab-
mēdū p̄ijci mādāt licitoribus: vt tali pastu
eoz impleret ventrē: q̄rū ip̄e gerebat mētē.
Sed vt diuinis excrefcētib⁹ beneficijs ma-
ioris victorię vincēntio gratia cōferat: mit-
tit coru⁹ auis inimica cadauerib⁹: expositas
corpis dapes fuatura ieiuna. Hinc fratres
dilectissimi: hinc aduertite distincta merito-
rū obsequia. Helias quōdā impias achab
vel iezabelis man⁹ caute declinās in deser-
to coruis ministratib⁹ pascit: assertor autē ve-
ritatis vincētū daciani rabie p̄empt⁹ feris
exponit cōsumēdus: sed coruo famulāte ser-
uaē illesus. **5. Reg. .17.** Obtinuit ergo helias diuino nu-
tu coruis p̄stantib⁹ quo aleret: p̄stitū ē vin-
cētio obsequente quoq; coruo ne comedere⁹.
Qui vt celit⁹ se custodē designatū ostende-
ret: aduētantes reliquas aues emin⁹ nō se-
gni impetu p̄turbabat: inter quas immanem

Augustini

quoq; lupū p̄pius accedentē: veluti q̄ cō-
missum thesaurū sacrilega audacia attāmi-
nare p̄sumeret: pennis et alis deuerberās p̄-
cul abegit. Sed ille q; non tā ad inferēdam
venisset iniuriā q̄ ad augendam miraculi
pompā quā sui habitudine stupidus indi-
cabat. **O** impudens furor et stulta vesania:
Lorius obsequi: lupus venerat: dacian⁹
p̄sequē: nec erubescit velle se adhuc feror p̄de-
re: quē māsuefacta bestialis feritas satage-
bat p̄tegere. **U**nde ad occulendā martyris
laudē nō iam secretū sed p̄fundū elegit: cre-
dēs sibi ad delitescendā ei⁹ gloriā non clau-
stra fidē seruatura sed maria: quasi non idē
elemētū dñs esset: p̄ quē dudū ei carceris ab-
dita celesti fulgore radiata micuissent. **D**a-
tur nautis mergendū corpus in fluctib⁹: vt
ad auxiliū saltem equora p̄ficerent: cui ad
vincēdū christi militē terra defecisset. **E**na-
uigatis itaq; magna ex pte freti gurgitib⁹
p̄iectū inter sorbentes vindas p̄potēs ē dei
dextera cōsecuta: et q̄ sp̄m̄ intulerat in celū:
corpus mox retulit ad sepulchrū. Sic p̄dica-
tor veritatē charissimi nec tormētōz vincit
p̄nis: nec tenebrofi carceris superat angu-
stijs. **N**on bestijs dilaniat: non p̄fundo ce-
lat: sed litōri reddidit: p̄conio diffamat: vt q̄
yere cōfessus fuerat nomē deitatis: verita-
te sibi adesse experire⁹ diuinę suffragia bo-
nitatis. **L**ui⁹ gloriosam virtute vitā ita p̄-
ciosę mortis gratia decorauit: vt quod viuē-
do docuit: moriendo cōstāter astrueret: erat
q; p̄sequēs q̄ren⁹ ad ei⁹ visionē p̄ mortē at-
tingeret: quē p̄babilis vitę cōuersiōe semp
attestat⁹ fuisset: sciēs quod d̄ cōtēptū p̄sentis
vitę gloria surgit beatitudinis eterne: p̄stā-
te dño n̄ro iesu christo: q̄ viuūt et regnat etc.

De sancti Pauli cōuersione

In festo conuersionis Sancti Pauli: Sermo

1
Odie de actibus apostolorū lectio
b hęc p̄nūciata est: vbi paulus ap̄lus
ex p̄secutore christianoz annūciator
fact⁹ ē christianozū. Percutiēs eū christ⁹ et
sanās: occidēs et viuificās: occisus agn⁹ a lu-
pis: et faciēs agnū de lupis. Ita em̄ erat: vt
ait p̄clara p̄pheta: cū iacob patriarcha b̄-
diceret filijs suis: p̄sentia rangēs: futura p̄-
spiciēs. **P**redictū em̄ erat quod in paulo conti-
git. **E**rat autē paul⁹ sicut ip̄e testat de tribu
beniamin. **L**ū autē iacob b̄ndicens filios su-
os: venisset ad b̄ndicendū beniamin ait de

Scr. XIII.

108.

109.

Sermo XIII. De S. Pauli cōuersiōe Ser. I

illo: Beniamin lupus rapax. Quid ḡ? Lu-
pus rapax semp ē: Absit: s̄ q̄ mane rapit ḡ:
dā: ad vesp̄as diuidit escas. Hoc in aplo
B paulo impletū est: q̄: et de illo dictū erat. Jā
si placet audiam⁹ illū mane rapientē: ad ve-
sp̄as escas diuidētē. Abane et vesp̄e po-
st̄e sunt p̄ eo: ac si diceret: Prius rapier: po-
stea diuidet escas. Attēdite raptorē. Saul⁹
Act. 9. inquit acceptis eplis a p̄ncipib⁹ sacerdotū
ibat vt vbicūq; iueniret christianos ad sa-
cerdotes attraheret: et adduceret vtiq; puni-
endos. Ibat spirās et anhelans cēdes: h̄ est
Act. 7. mane rapiens. Mā et q̄ lapidat⁹ est stepha-
n⁹ prim⁹ martyr p̄ noie christi: euident⁹ ad-
erat et saulus: et sic aderat lapidantib⁹ vt nō
ei sufficeret: si tantū suis manib⁹ lapidaret.
Et em̄ esset in oīm lapidantiū manib⁹: ip̄e
oīm vestimēta seruabat: magl̄ sc̄iens om-
nes adiuuādo ḡ suis manibus lapidādo.
C Audiui⁹ mane rapier: audiam⁹ ad vesp̄e-
rū qliter diuidat escas. Voce christi p̄stra-
t⁹ de celo: et accipiēs desup̄ interdictū iā sc̄i-
endi: cecidit in faciē suā: prius p̄sternendus
postea erigendus: pri⁹ p̄cutiendus: postea sa-
nāndus. Mō em̄ in illo postea ch̄st⁹ vineret
nisi occideret i eo q̄d male aī vixisset. Quid
Act. 9. ḡ p̄strat⁹ audit⁹? Saule saule: q̄d me p̄seque-
ris? Durū ē tibi ḡ stimulū calcitrare. Et ille
Quis es dñe? Et vox desup̄. Ego sū iesus
nazaren⁹ quē tu p̄sequeris. Adēbris adhuc
positis in terra caput clamabat i celo: et nō
dicebat q̄d p̄sequer̄ fideles meos: s̄ q̄d me
p̄sequis? Et ille: Quid me iubes facere? Jā
parat se ad obediendū: q̄ prius sc̄uiebat ad
p̄sequēdū. Jam formā ex p̄secutore p̄dica-
tor: ex lupo ouis: ex hoste miles. Quis au-
diat q̄d facere debeat. Lecus sane fact⁹: vt
iteriore luce fulgeret cor ei⁹. Exterior lux ad
t̄ps subtracta ē p̄secutor: vt interior redderet
p̄dicator: et t̄n in eo t̄pe q̄ cetera nō videbat
iesū videbat: ita et ip̄a cecitas ei⁹ isformabat
ad mysteriū credētiū. Quis q̄s in ch̄stū cre-
didit: ip̄m itueri debet. Letera creatura vi-
lescat: vt creator in corde dulcescat. Videā-
m⁹ ḡ. Adduct⁹ ē ad ananiā: et ananias in-
p̄rat ouis. Ecce lup⁹ rapax adducit ad ouē
sequēdā nō rapiendā: et ne rapientē ouis ex-
pauesceret lupū: ip̄se pastor de celo q̄ oīa fa-
ciebat: nunciavit lupū venturū oui: sed nō
sc̄iurū: et t̄n tā imanis fama lupū illū p̄ces-
serat: vt nō posset ouis audito ei⁹ noie non
cōturbari. Mā cū dñs iesus eidē ananiē nū-
ciasset saulū venisse: iam vt crederet ad euz

anantias ire se debere: ait ananias: Dñe au-
L diui a multis de viro hoc q̄ multa mala in
sanctis tuis operat⁹ ē: et nūc litteras accepit
a p̄ncipib⁹ sacerdotū vt vbicūq; inueniret
tui nois sectatores p̄trahat. Dñs autē ad il-
lū: Sine: ego illi ostēdā quāta illū oporteat
pati p̄ nomine meo. Abira et magna res ge-
n̄. Lupo sc̄uitia interdicit. Lupus ad onē
captiu⁹ ducit. Tanta autē p̄cesserat fama lu-
pi raptoris: vt ei⁹ noie audito timeret ouis
etiā sub manu pastoris. Confortat̄ ne iā pu-
ter sc̄uientē: ne timeat timētē. Ab agno pro-
ouib⁹ mortuo: sit ouis secura de lupo. Ego
S inquit illi ostēdā: quanta illū oporteat pati
p̄ noie meo. Ubi terror? Ubi saulus? Qd
faciebat ḡ nomē pastoris: patit̄ p̄ noie pa-
storis. S̄ sc̄uitia: o misericordia. Uides illū
p̄parare ferrū: secatur⁹ ē nō pemptur⁹. Lu-
ratur⁹ et nō occisur⁹. Christus dicebat: Ego
illi ostēdā quanta illū oporteat pati p̄ noie
meo. Sed q̄ sine? Ipsū q̄ patiebat̄ audite.
Mō sunt cōdignę passiones hui⁹ t̄pis ad fu-
Bo. 8. turā gloriā q̄ reuelabit̄ i nobis. Ac si dicat:
Seuiat mūdus: fremat mūdus: p̄cepit līn-
guis: coruscet armis: q̄d p̄t faciat: q̄d faci-
et rei quā accepturi sum⁹? Appendo q̄d pa-
tior cōtra id q̄d spero. Hoc nūc sentio: illud
credo: et tamē plus ē q̄d credo ḡ q̄d sentio.
Quicquid est q̄d sc̄uit p̄ noie christi: si po-
test viuere tolerabile est: si nō potest viuere
migrare hinc facit. Non extinguit sed
accelerat ipsum ḡmiū: ipsam dulcedinem.
Quē cum venerit: sine fine erit. Opus cum
fine: merces sine fine. Nam et operarius de-
ficeret in via: nisi attenderet q̄d accepturus
esset. Cum em̄ attenderis quid sis acceptu-
rus: omnia tibi erunt vilia quę pateris: nec
digna estimabis p̄ quibus illud accipias.
Abiraberis tantū dari p̄ tanto illo labore.
Vita n̄a christus est: Christū attēdite. Pa-
ti venit ḡ glificari. Lōtēni: s̄ etiā exaltari.
Abori: sed etiā resurgere. Ista cogitātes fra-
B tres charissimi nō desperem⁹: q̄: et si pecca-
tores sumus: magnū medicū habem⁹: ip̄m
medicū audite. Non em̄ veni vocare iustos
Matt. 9. sed peccatores ad penitentiā. Utilitas autē
rei gestę hui⁹ hęc ē. Apostolus ip̄e cōmemo-
rat in epistolis suis. Dicit em̄ ad hoc sibi ve-
niā datā peccatorū suorū: vt nemo de se de-
speret q̄ fuerit magnis peccis inuolut⁹: et in
magnis scelerib⁹ irretit⁹: quasi veniā nō sit
accepturus si cōuersus fuerit ad eū q̄ p̄dēs
in cruce p̄ p̄secutorib⁹ orauit dicens: Pater
Luc. 23.

Ser. XV. XVI. De cathe. S. Petri Ser. I. II

1. Timoth. 1. ignosce illis qz nesciūt qd faciūt. Fact⁹ ē ille ex psecutore p̄dicatoz ⁊ doctor gentiū. Qui prius inquit sui blasphemus ⁊ psecutor ⁊ in iuriosus. Uides qz meritū p̄ pena psequit. Gratia em̄ salui efficiamur de pctis nris: largiente ip̄o dño nostro iesu christo: qui uiuit ⁊ regnat in secula seculorū Amen.

Itē in eodē festo alius sermo: qui habet de Uerbis apostoli. ix. et. x.

Item in eodē festo alius sermo qui insertus est i sermone. xvij. in li bro quinquaginta homeliar: litte ra B et sequentibus.

Item in eodē festo Homelia de eo qd scriptū est in euāgelio sm lu ca: Homo quidā erat diues q̄ habebat uillicū ⁊c. q̄ habet libro. j. de questionib⁹ euāgelioz. ca. xxxiiij. ⁊ sequentibus.

De marie uirginis purificatione.

In festo purificationis sanctissi me uirginis marie: Ser. Hodiernus dies ⁊c. q̄ habet inter sermo nes de tempore. ij.

De cathedra sancti Petri

Ser. XV. In festo cathedre scti petri: Ser. I

Astitutio solēnitatis hodiernę a se niorib⁹ nris cathedre nomē accepit: ideo qz prim⁹ ap̄lorū petrus hodie

episcopat⁹ cathedrā suscepisse referat. Recte ḡ ecclie natalē sedis illi⁹ colūt: quā ap̄ls

Matth. 16. p̄ eccliarū salute suscepit dicēte dño: Tu es petrus ⁊ sup hāc petrā edificabo ecclesiam meā. Petrū itaqz fundamentū ecclie dñs nominauit: ⁊ ideo digne fundamētū h̄ ecclie

colit: supra qd eccliaſtici edificij altitudo cōsurgit. Unde cōuenienter psalm⁹ q̄ lect⁹

Ps. 106. est dicit: Exaltēt eū in ecclia plebis: ⁊ in ca thedra seniorū laudēt eū. Benedict⁹ de⁹ q̄

exaltari in ecclia hoc p̄cepit: qz dignū est ut fundamētū hoc in ecclia honoret p̄ qd ad cę

lū ascēdit. Ad natalis ḡ cathedre hodie colit: sacerdotale honoraſ officij. Sibi hoc ec

clesię inuicē p̄stant: quia tanto necesse plus habet ecclia dignitatē: quāto sacerdotale

officiū pl⁹ honous. Lū solēnitatē hāc ecclie s̄ijs merito religiosa obseruatio introduce rit: miroz cur apud quosdā infideles hodie

tā p̄niciosus error increuerit: ut sup tumu los defūctorū cibos ⁊ uina cōferāt: q̄si egre

se de corporibus anime carnales cibos re quirant. Epulas em̄ ⁊ refectiones caro tan tū requirit: spūs aut̄ et aia his non indigent. Parare aliquis suis char̄ dicit qd ip̄e deuo L rat: qd p̄stat uentri imputat pietati. Lessa te ḡ fratres ab hoc gentili infidelitatis erro re. Anime em̄ sanctę que i h̄ seculo aut p̄ vi te inocentiā purę sunt: aut penitentię satisfactiōe purgant: a saluatore nro recipiunt: ⁊ cū eo eē credēde sūt: scdm̄ apostoli dictū: Cupio dissolui ⁊ esse cū christo. Anime er go fratru parētūqz nrorū minime cibis car nalib⁹ delectant. Offendi his magl possūt q̄ delectari: si cum ille in sacris sedib⁹ sint: vos eas in terra eē credat. Lessate ḡ ab his errorib⁹: ⁊ sicut scriptū ē: Que sursum sūt sa Col. 3. pite: nō ḡ sup terrā: ut supstitiones fidei ve stre prias repudiantes: dū ea q̄ deo placita sunt faciūt: etiā vos cū christo in eternū esse mereamini. Ad ip̄e p̄stare dignet qui ⁊c.

In eodem festo: Sermo II Ser. XVI.

Optis fratres charissimi beatissimū

n petrū in saluatoris passiōe suis er roribus p̄cesse: ⁊ postea q̄ nega

uit dñm fuisse apud dñm meliorē. Fidelior em̄ fact⁹ ē postea q̄ fidem se pdidisse dese

uit: atqz ideo maiorem gratiā reperit q̄ ami sit. Tanq̄ bon⁹ em̄ pastoꝝ tuendū gregē ac

cepit: ut q̄ sibi antea infirm⁹ fuerat: fieret ol b⁹ firmamētū. Et qz ip̄e interrogatiōis tēpta

tione negauerat: ceteros fidei stabilitate sū daret. Deniqz p̄ soliditate deuotionis ecclie

siarū petra dicit: sicut ait dñs: Tu es petri 1. Petrac. 10. ⁊ sup hāc petrā edificabo ecclesiam meā. Pe

tra em̄ dicit: eo qz p̄m⁹ nationib⁹ fidei fun damēta posuerit: ⁊ tanq̄ saxū immobile tot⁹

op̄s christiani cōpagē molēqz p̄rineat. Pe tra ḡ p̄ deuotione petr⁹ dicit: ⁊ petra p̄ vir

tute dñs nuncupat: sicut ait ap̄lus: Bibe 1. Cor. 10. bāt aut̄ de spiritali sequēte eos petra: petra aut̄ erat christ⁹. Recte cōsortiū meref nois

q̄ cōfortiū meref ⁊ opis. In eadē domo em̄ petr⁹ fūdamētū ponit: petr⁹ plātat: dñs in 1. Cor. 3. cremētat: dñs irriguū subministrat. Petr⁹ ḡ tēptationib⁹ suis p̄ficit: sicut i suis gau

det: piculis suis crescit. Hic nāqz i mare dñs B sup vndas temerari⁹ viator: ingredit: nutat

in cessu: ḡ cōualeſcit affectu. Periclitat̄ cor pore: ḡ deuotione nō labit. Adergit pedib⁹

sed christi dextera sustentatur. Sustenta bat enim fides: quem vnda mergebat: Et

quem fluctuū procella turbabat: saluatoris dilectio cōfirmabat. Ambulabat em̄ imari

Sermo XVII. De Annūciatione dñica Ser. I

petrus magis dilectione q̄ pedibus. Non enim videbat vbi pedū vestigium figeret: videbat autem vbi figeret vestigium charitatis. In nauī cū positus cōsiderat dñm: et amore ei⁹ duct⁹ descendit i mare. Nō cogitat labētes aq̄s: nō fluēta currētia: et dum chri- stū respicit: nō respicit elemētū: dū credit fi- de: etiā int̄ vndas solidū iuenit vestigiū. In- cret̄ l3 fluctib⁹ mare: vctis pelagus turbe- tur: non tamen turbabat petri semita que ducit ad dñm. Ambulat igit sup aquas pe- trus: et sub pedibus eius mollis vnda non cedit. Legimus in veteri testamento filios

Exo. 14. israel p mare rubrū siccis itinerib⁹ ambulaf- se: et ad securitatē gradientium ne laberent̄ vnda iter solidatū: quanto hic melius vbi ambulante petro nec mutat̄ vnda nec labi- tur nec solidat̄ aqua nec refugit? **Abel⁹** in- quā vbi eadē vnda que fluctuat et suscitatur: ibi idē gurges qui mergit et famulat. Illic vt portaret p mare populus israel meatum suū natura pdiderat: hic dū portat̄ i aquis petrus: cursum suū fluētem nō pdidit. **Le-**

Matth. 14. merarius ergo viator: apostolus noui itine- ris viā carpit: modo curuati gurgitis molē ascendit: modo sublabentes sinus vnde de- scendit: et inter marinos fluctus ascensus il-

D li itineris descēsusq̄ nō deest. Sed vbi tur- bantib⁹ ventis exagitant̄ pcellē: incipit ti- mere qd credidit: statim ei gurges subtrahi- tur: vnda subducit̄. **Abor̄** em̄ deficiēte fide: defecit semita. Tūc exclamās ad dñm iesuz saluum se fieri deprecā. **Quē** apphensa ma-

Abi. 5. nu saluator liberat: et subiungit dicēs: **Abor̄** dicē fidei: quare dubitasti? **Hoc** est: cur tam modicę fidei es: vt qui credēdo in mare am- bulare cęperas: nō id pseuerando trāsires?

Matth. 10. Scriptum est em̄: **Qui** pseuerauerit vsq̄ in finē: hic saluus erit. Sed dū cunctaris et du- bitas: iter quo ingressus fueras perdidisti. **Cur** in quā tā modicę fidei es: vt nō ea fide qua venire cęperas puenires? **Intellige** er- go: quia in mare credulitas te portabat: pfi- dia submergebat. **Igitur** sanct⁹ petrus dū fluctuat: dum mergit: dū periclitat̄: sic pue- nit ad dominū: ostendens nobis qd non ni- si per pericula pperet̄ ad christum. **Abultri** em̄ diaboli fluctus sunt in hoc mundo: tem- ptationū multa naufragia: a quib⁹ ita libe- ri possum⁹: si clamantib⁹ manū suam salua- tor extendit. **Hos** ergo clamare ad domi- nū nō cessemus: ille auxiliū solutū nō nega-

bit: iesus dñs noster qui cū patre et spiritu / sc̄to viuit et regnat in secula seculorū Amē.

De Annūciatione dominica

In festo Annūciationis domini
ce: de eo quod scriptū est in **Isaia: Eccl. 11.**
Et requiescet sup eū spiritus timo-
ris domini etc. Sermo I Ser. XVII.

Alta nobis fratres de dei timore **A**
m pcepta sūt: et q̄ sit vtile timere deū
innumerabiliter diuina eloquia so-
nauerūt. **Ex** qua vberima copia pauca me-
comemorantem: et ad ea quantū p tēporis
breuitate potuero differentē libenter aduer-
tite. **Quis** non sapientē se esse letet: aut si
nōdū est esse desideret? **Sed** quid dicit scri-
ptura? **In**itium sapientię timor dñi. **Quē** **Eccl. 1.**

nō regnare delectet? **Sed** audiam⁹ quid in
psalmo spiritus moneat: **Et** nūc reges intel-
ligite: erudimini qui iudicatis terram. **Ser-**
uite domino in timore: et exultate ei cū tre-
more. **Unde** et apostolus dicit: **Cum** timo-
re et tremore vestram ipsorum salutem ope-
ramini. **Legimus** etiam scriptum. **Concu-**
Eccl. 1.

pisti sapientiam: serua iusticiam: dominus
pbebit illam tibi. **Abultos** em̄ reperim⁹ ne-
gligentissimos iusticię: et auidissimos sapi-
entię. **Hos** docet scriptura diuina perueni-
re non posse ad id quod appetunt: nisi ser-
uando quod negligunt. **Serua** inquit iusti-
ciam: et pbebit tibi dominus quā cōcupi-
sti sapientiam. **Quis** autem potest nisi deū
timeat seruare iusticiā? **Dicit** em̄ alio loco:

Ham qui sine timore est nō poterit iustifica-
ri. **Porro** si dominus non pber sapientiam
nisi seruati iusticiam: qui aut̄ sine timore est
nō poterit iustificari. **Recurrit** ad illam sen-
tentiam: **In**itium sapientię timor domini.
Isaias etiam ppheta cum septem illa no-
tissima dona spiritalia commendaret: inci-
piens a sapientia peruenit ad timorem dei:
tanq̄ de sublimi descendēs ad nos: vt nos
doceret ascendere. **Inde** ergo cepit quo vo-
lumus peruenire: et illuc peruenit vnde de-
bem⁹ iucipere. **Requiescet** in eo inquit spi-
Eccl. 11.

ritus dei: spiritus sapientię et intellectus:
spiritus consilij et fortitudinis: spiritus sciē-
tię et pietatis: spiritus timoris domini. **Si-**
cut ergo ille non deficiendo sed docendo a
sapientia vsq̄ ad timorem descendit: sic nos
non supbiendo sed pficiendo a timore vsq̄
ad sapiētiā oportet ascendere. **In**itū em̄ sa-
Eccl. 1.

pientie timor dñi. Ipsa est em̄ illa cōuallis
 plorationis: de q̄ psalm⁹ dicit: Ascēiones
 in corde ei⁹ disposuit in cōualle ploratiōis.
 Ps. 83. Per conuallē quippe humilitas significat.
 Quis ē aut̄ humilis: nisi timēs deū? Et eo
 timore conterens cor in lachrymis cōfessio/
 nis ⁊ penitētię: Quia cor contritū ⁊ humi/
 liatum deus nō spernit. Sed nō timeat: ne
 in cōualle remaneat. In ip̄o em̄ corde cōtri/
 to ⁊ humiliato qđ de⁹ nō spernit: ascēsiōes
 p̄ quas i illū assurgerem⁹ ip̄e disposuit. Nā
 ita psalm⁹ dicit: Ascēsiōes i corde ei⁹ dispo/
 suit in cōualle ploratiōis: in loco quē dispo/
 sit. Ubi sūt ascēsiōes? In corde inquit.
 Sz vnde ascēdēdū est? Triq̄ a cōualle plo/
 rationis. Et quo ascendēdū est? In locum
 inquit quē disposuit. Quis iste locus est: ni
 si quietis ⁊ pacis? Ibi em̄ est illa clara ⁊ que
 nunq̄ marcescit sapiētia: Unde ad nos ex/
 ercitādos quibusdā doctrine gradib⁹ descē/
 dit esaias a sapientia vsq̄ ad timorē: A lo/
 co scz sempiternę pacis vsq̄ ad cōuallē plo/
 rationis: vt nos in cōfessione penitentię do/
 lendo: gemēdo: flēdo nō remaneam⁹ in do/
 lore ⁊ gemitu ⁊ fletu: sed ascendētes ab ista
 conualli in montē spiritālē vbi ciuitas san/
 cta hierusalē mater nostra ęterna secunda/
 ta est: impurbabili leticia p̄fruamur. Ergo
 ille cū p̄posuisset sapientiā: lumē scz mētis
 indeficiens: adiunxit intellectum: tāq̄ que/
 rentib⁹ vnde ad sapientiā veniret: respōde/
 ret: ab intellectu: vnde ad intellectū a con/
 silio: vnde ad cōsilium a fortitudine: vnde
 ad fortitudinē a scientia: vnde ad scientiā
 a pietate: vnde ad pietatem a timore. Ergo
 Eccl. 1. ad sapientiā a timore: qz initium sapientię
 timor dñi. A conualle plorationis vsq̄ ad
 Montē pacis. Beati em̄ pauperes spiritu:
 Matt. 5. quoniā ipsorū est regnū ęlorum. Ipsi sunt
 in conualle humiles: ipsi in timore cor cōtri/
 tum ⁊ humiliatū sacrificāt deo. Unde ascē/
 dūt ad pietatē vt nō resistent volūtati ei⁹:
 siue in sermonib⁹ eius vbi non capiunt sen/
 sum eius: siue in ordine ip̄o ⁊ gubernatiōe
 creature cū pleraq̄ aliter accidunt q̄ priua/
 ta hoīs voluntas exposcit. Ibi quippe dicē/
 Matt. 26. dū est: Uerū nō qđ ego volo: sed qđ tu vis
 pater. Beati em̄ māsuēti: qm̄ ipsi heredita/
 te possidebunt terrā. Nō terrā morientium
 sed terrā de qua dictū est: Spes mea es tu:
 Ps. 141. portio mea in terra viuentiū. Ab ista quip/
 pe pietate merebunt scientię gradū: vt no-

uerint nō solū mala p̄teritoꝝ peccatoꝝ suo
 rū de qb⁹ in p̄mo gradu penitentię dolore
 fleuerūt: s̄ etiā p̄sentia ⁊c. In christo videt̄
 fuisse diuinitatē. Porro si fides dñm narū
 credit in carne: deo nō dubitet esse vtrunq̄
 possibile vt ⁊ corp⁹ maioris etatē nō resera/
 to aditu dom⁹ int⁹ positi p̄sentaret: ⁊ sp̄s
 sus infans d̄ thalamo suo: hoc est vtero vir/
 ginali illesa matris virginitatē p̄cederet.
 Illic nāq̄ dei filius humanā sibi dignatus
 est coniungere naturā: vt sibi capiti immac/
 culato immaculatam cōsociaret ecclesiam:
 quā paulus apostolus virginē vocat: nō so/
 las in ea cōsiderās corpore virgines: sed in/
 corruptas desiderans omniū mentes. De 2. Cor. 11.
 sponsaui inquit vos vni viro virginem ca/
 stā exhibere christo. Ergo ⁊ ecclesia imitās
 domini sui matrem: qm̄ corpore nō potuit
 mente: tamē ⁊ mater ⁊ virgo est. Nullo ita
 q̄ modo virginitatem matris suę nascēdo
 christus ademir: qui ecclesiā suā de fornica/
 tione demonum redimendo virginē fecit.
 Ex cui⁹ incorrupta virginitate p̄create vir/
 gines sanctę que terrenas nuptias cōtem/
 nētes esse etiā carne virgines elegistis gau/
 dentes celebrare solēniter hodierno die vir/
 ginis partum. Ille quippe est natus ex semine
 na: qui non est a masculo satus in femina.
 Qui vobis attulit qđ amauerit: matri nō
 abstulit qđ amatis. Qui sanat in vobis qđ
 extraxistis ex eua: abstulit vt vitaret qđ dile/
 xistis i maria. Illa igit̄ cui⁹ vestigia sc̄a se/
 ctamini ⁊ vt p̄ciperet cū viro nō māst: ⁊ vt
 pareret virgo permāst. Imitamini eā quā
 tū potestis: non fecunditate: qz hoc nō po/
 testis salua virginitate. Sola vtrūq̄ potu/
 it que omnipotētē peperit: qui ⁊ vtrūq̄ pos/
 se cōcessit. Solum em̄ vnicum dei filiū: isto
 vnicō incorrupto partu fieri oportebat ho/
 minis filium. Nec tamen ideo nō est vobis
 aliquid christus: quia vnus est virginis fi/
 lius. Nā ⁊ vos eū ⁊ si filiū edere non potui/
 stis in carne: sponsum tū inuenistis in cor/
 de. Et talem sponsum quem redemptorem
 sic teneat felicitàs vestra: vt p̄emptorem nō
 timeat v̄ginitas vestra. Qui em̄ m̄tis virgi/
 nitatē nec corpali abstulit partu: multo ma/
 gis in vobis eā spiritali seruat amplexu.

In eodem festo: de eo qđ scriptū
 est in euangelio s̄m lucam: Missus
 est angelus ⁊c. Sermo 11

Ser. XVIII. De Annūciatione dñica Ser. II

Ser. XVIII. **A**dest nobis dilectissimi: optat^o di-
 es beate ac venerabilis semp virgi-
 nis Marię: Ideo cum summa exul-
 tatione gaudeat terra nostra: tãtę virginis
 illustrata die solēni. Hęc est em̄ flos campi:
 de qua ortum est preciosuz lilium conualli-
 um: per cuius partum mutat^r natura pro-
 platorum: delect^r et culpa. Precisum est in ea
 illud eug^o infelicitatis elogium: quo dicit:
 In dolore paries filios tuos: qz ista in lęti-
 cia dominum peperit. Sua em̄ luxit: ista ex-
 ultauit. Sua lachrymas: maria gaudium
 in ventre portauit. Quia illa peccatorę: ista
 edidit innocentem. Virgo quippe genuit:
 quia virgo concepit. Inuiolata peperit: qz
 in conceptu libido non fuit. Utrobiz mira-
 culū: et sine corruptione grauida: et in par-
 tu virgo puerpera. Descēdit angelus de cę-
 lo missus a patre deo in nostrę redemptio-
 nis exordium: ad beatam salutādo mariā:
 Ave ait gratia plena domin^o tecū. Imple-
 ta est g^o gratia: et eug^o vacuata est culpa. Aha-
 ledictio eug^o: in benedictionē mutatur ma-
 rię. Ave inqt^r g^o gra plena: domin^o tecū. Tecū
 dñs in corde: tecū in ventre: tecū in vtero:
 tecū in auxilio. Gratulare btā virgo: christ^o
 rex e cęlo suo incarnat^r in vtero tuo: ex sinu
 patris in vterum dignat^r descēdere matris.
 Benedicta tu inquit in mulieribus: quę vi-
 tam et viris et mulieribus peperisti. Mater
 generis nostri pēnā intulit mūdo: genitrix
 domini nostri salutē attulit mūdo. Auctrix
 peccati eua: auctrix meriti maria. Eua occi-
 dendo obfuit: maria viuificando pfuit. Il-
 la pculsit: ista sanauit. Pro inobediētia em̄
 obedientia cōmutat^r: fides p pfidia cōpen-
 satur. Lęta igit^r maria gestat infantem: ex-
 ultās amplexat^r filium: portat a quo porta-
 bat. Nec fortuitu vt singūt sabelliani repe-
 rit paulū: sed decursis nouē mētib^o peperit
 christum. Plādat nūc organis maria: et in-
 ter voloces articulos tympana puerperę cō-
 crepent. Lōcināt letātes chou: et alternāti-
 b^o modulis dulcifona carnia misceat. Au-
 dite igit^r quēadmodū tympanistria nostra
 cātauerit. Ait em̄: Magnificat anima mea
 dominū. Et exultauit spirit^o me^o: in deo sa-
 lutari meo. Quia respexit humilitatē ancil-
 le suę: ecce enim ex hoc beatā me dicent om-
 nes generationes. Quia fecit mihi magna
 qui potens est et c. Lausam igitur inualescē-
 tis errati: miraculum noui partus euicis: et

eug^o plactum marię cantus exclusit. Deni-
 qz post illius benedicibile angeli p^resagiū:
 dum tacita secum virgo mentis alt^rercatio-
 ne confixit: qualis esset ista salutatio: nun-
 cius interim cęlestis exequitur: Ne timeas
 maria: inuenisti gratiam apud dñm: Ecce
 cōcipies in vtero et paries filium: et vocabis
 nomē ei^o iesum. At illa: Quomodo inquit
 fiet istud: quoniā virū nō cognosco? Et an-
 gelus ad eā: Spiritus sanct^o supueniet in te:
 et virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoqz
 qd^o nascet^r ex te sanctū: vocabit^r filius dei.
 Jam audisti quomō fiet hoc: respōde nunc
 verbū. Vitam quid tricas mūdo? Audisti
 quō fiet hoc: qz spiritus sanct^o supueniet in
 te: vt plem gignas: et virginitatē nō p^rdas:
 filiū pferas: et post partū icorrupta pmane-
 as. O beata maria: seculū omne captiuum
 tuū depcat^r assensum: te apud deū mundus
 suę fidei obsidē fecit. Noli morari virgo: nū-
 cio festinanter responde verbū et suscipe fi-
 liū: da fidem et senti virtutē. Ecce inquit an-
 cilla dñi: fiat mihi fm^o verbū tuū. Nec mora
 reuertit nūcius: et virginalē thalamū ingre-
 dit^r christ^o. Efficit subito p^regnās beata dei
 genitrix: et cūtra p secula p^rdicat^r felix. Lōce-
 pit mor ad credulitatē verbi: virilis ignara
 cōsortij: Implet^r vter^o nullo hūano pollut^o
 amplexu. Extat itaqz vgo cū concepit: vgo
 grauida: virgo cū parit: et virgo post partū.
 P^ręclara g^o illa virginitas: et g^ohosa seculū di-
 tal. Exultat maria et matrē se lęta mirat^r: et d^o
 spūsancto se ptulisse gaudet: nec qz peperit
 inupta terref: sed qz genuerit cum exultati-
 one mirat^r. Gaudeamus ergo et nos fratres
 in die annūciatiōis q^o p angelū hodie facta
 est ad aures virginis: quę dum desponsare
 tur fabro: cęli nupsit architecto. Promittit^r
 em̄ ei filius per visitationē sanctispiritus.
 Hęc illa audiens gaudet: cupitqz effici ma-
 ter. Quid igitur mirum si sine corruptione
 nascitur: qui de sanctificatione cōcipit? Nō
 enim decebat vt ille q nobis afferebat salu-
 tem: matri p^reriperet integritatis dignita-
 tem. Nam qui terra mari cęloqz non capit:
 intra vnus corpusculi membra suscipitur.
 Hęc est illa nouitas: hieremię pphetę vati-
 cinio p^rnucciata. Faciet inquit dñs nouum
 sup terram: femina circūdabit virum. O fc-
 mina sup feminas benedicta: quę virū om-
 nino nō nouit: et virum suo vtero circumde-
 dit. Circūdat virū maria angelo fidē dan-

D

E

Hier. 31.

- Gen. 3.** do: quia Eva perdidit virū serpenti cōsen-
tiendo. Salutat angelus puellam viri salu-
tatiōis ignarā: Terref virgo nouitate ver-
borum. Ad quā angelus vt superius ptuli-
mus dixit: Ne timeas Maria: inuenisti enī
gratiam apud dominū. Ne inquit a cōspe-
ctu meo terrear: mater domini mei: ego cō-
ceptionis tuę minister adueni: nō vt virgi-
nitatē amitteres interueni. Ipse me misit
ad te: qui est nasciturus ex te. Lōcipies enī
et paries filiū: nō cuiuslibet meriti homi-
nem: sed totius seculi saluatorem. Recole
Isa. 7. Maria in libro esaię pphete virginem quā
pariturā legisti: et gaude atq; exulta: quia tu
esse meruisti. Tu ibi pfigurata es xgo: Tu
Matth. 1. ecce cōcipies in vtero: nō de viro: sed de spī-
ritu sancto: et grauida eris et incorrupta per-
manebis. Paries quidē filiū: et virginitatē
nō patieris detrimentum. Efficiēris graui-
da et eris mater semp intacta. Senties pon-
dera ventris: et pudorem nō pdes castitatē.
Intumescēt vbera tua: et intacta manēt ge-
nitalia tua. At illa dixit: Ecce ancilla domi-
ni: fiat mihi fm verbum tuū. Felix obedi-
entia: et insignis gratia: quę dū fidē dedit
humiliter: celi in se opificē corpauit. Imple-
uit in ea dñs: quod dudū pdixerat. Obedi-
entia inquit malo q̄ sacrificiū: et sciētia dei
plus q̄ holocausta. Hęc fuit vera obediētia
omnię sacrificio gratior: hęc voluntas cūcti
hostijs acceptior: hinc pmeruit gloriā: quā
Luc. 1. ipsa postmodū haustit. Ecce ait: Ex hoc bea-
tam me dicent omnes generationes. Be-
ata maria: quis tibi digne valeat iura gra-
tiarū ac laudū pconia rependere: quę singu-
lari tuo assensu mundo succurristi perditō:
Quas tibi laudes fragilitas humani gene-
ris pfoluat: quę solo tuo commertio recupe-
randi aditū inuenit? Accipe itaq; quascūq;
exiles: quascūq; meritis tuis impares gra-
tiarū actiones: et cū susceperis vota: culpas
nfas orādo excusa. Admitte nfas pces itra
sacrariū exauditiōis: et reporta nobis anti-
dotū recōciliatiōis. Sit p te excusabile qđ
p te ingerim: fiat impetrabile qđ fida mēte
poscimus. Accipe qđ offerim: redona qđ
rogam: excusa qđ timem: quia tu es spes
vnica peccatorū: p te speram veniam deli-
ctorū: et in te beatissima: nostrorū est expe-
ctatio p̄miorū. Sctā Maria succurre mise-
ris: iuua pusillanimes: refoue flebiles: Ora
p populo: interueni p clero: intercede p de-

uoto femineo sexu. Sentiant oēs tuū iuua-
men: quicūq; celebrant tuā cōmemoratio-
nē. Assiste parata votis poscentiū: et repen-
de omnibus optatū effectum. Sint tibi stu-
dia assidue orare p populo dei: quę meru-
isti benedicta redēptorem ferre mundi: qđ vi-
uit et regnat in secula seculorū.

In eodem festo: Sermo III Sermo. XII

C disruptū peccatis originalibus et
actualib: mundū mūdi cōditor: se-
creto et mirabili p̄silio p mysterium
verbi incarnati eiusdē mūdi lapsum voluit
repare: qđ eo verbo quo potuit de nibilo cū-
cta creare: potuit quę pdita fuerāt reforma-
re. Ipse nāq; dixit et facta sunt: ipse manda-
uit et creata sunt. Hęc eius potētia nō credi-
m̄ iminorata: non credim̄ imutata: apud
quē nō est transmutatio nec vicissitudinis
obumbratio: quo min̄ esset potēs et sapiēs
in reformādo: qđ fuerat i plasmando. Om-
nipotentis quippe siguli man: cui vniuer-
sę vię misericordia et vitas q̄ lutū d̄ terra le-
uatū rōnalis nature dignitate sublimaue-
rat: sic voluit ruinā vasis fragilis reforma-
re vt nec peccatū hominis dimitteret impu-
nitū qđ iustus est: nec insanabile qđ miseri-
cors est. Si tm̄ iustus esset: cui sapia attingit
a fine vsq; ad finē fortiter et disponit oia
suauit: potuit sua fortitudie aduersus sedu-
ctore generi hūani p̄cedere: et ouē pditā ad
gregē reducā suo dñio restituere. S; h̄ mō
videt eminentiā tantū suę virtutis ostēdis-
se: non medicinalē misericordiā impendisse
redemptis: nec appareret quanta charitate
creator creaturā diligebat: a qua se diligen-
dū esse multiplici beneficio expetebat: qua-
ten̄ miser homo p̄cedente gratia obtineret
etiā p meritū: qđ ei male merito rependeba-
tur indebitū. Ad ergo dei sapientia potuit
facere sapienter et fortiter: voluit facere sua-
uiter: vniens sibi infirmitatē carnis nostre
quā primo in se sanaret: et p hęc quasi medi-
cinalē confectionē generi humano sanitatē
restitueret: nō qđ nō potuerit aliter fieri quā
tū ad pitā et potētia medici: sed quia nō po-
tuit cōmodius antidotū pcurari quātū ad
cōplexionē egroti. Quod enī infirmū ē dei
fortius est hominibus: et quod stultū est dei
sapienti est hominibus. Hęc causa nobis
specialis esse videt cū dei filiū hominē indu-
ere voluerit et inter boies cōuersari: vt mor-

Sermo XIX. De Annūciatione dñica Ser. III

talitatem quā a nobis accepit moriendo su-
peraret: et naturā nostrā sup̄ primę originis
dignitatē reparatā secum ad immortalita-
tē reuocaret: vt eo sequeretur humilitas gre-
gis: quo p̄cessit celsitudo pastoris. Sic radi-
us solis humorem quē ad se trahit exiccat:
ipse tamen virtutem sui caloris et splendo-
ris nec minorat nec immutat. Sic ignis ma-
teriā quā assumit in se cōuertit: naturam ve-
ro suam ideo nec mutat nec minuit: **Adulto**
Deut. 4. fortius ille ignis de quo dicitur: Deus noster
ignis cōsumens est: mortalitatē nostram in
se assumpsit: et inde gratia sanitatis totum
corpus resumpsit. Admirabile et incompatibile
genus medicinę: p̄pter quā medic⁹ voluit
egrotare: et egrotos quib⁹ salutis remediū
p̄curabat: sua decreuit infirmitate sanare.
In h̄ apparet quōd incompatibili charitate nos
dilexerit: quia in eo quod desertores suos quāsi
Deut. 2. semen abrahę apprehendit: errantes reduxit:
saucios curauit: nihil sibi addidit: Non est
inde fact⁹ altior: nō ē fact⁹ inde beator. To-
ta hęc dispensatio nostrę vtilitati cōsuluit:
nostrę saluti militauit: diuinę potētis nil cō-
tulit. Nā et cū essem⁹ vasa cōtumelię: omni-
1 Timoth. 2. potētis figuli manū effugere nō potuim⁹:
Ro. 9. vtebas vasis irę put volebat ad manifesta-
tionē suę glorię. Sic em̄ dictū est pharaoni:
Exo. 9. In h̄ ipm̄ excitauit te vt ostēdā in te virtutē
meā: et annunciet nōmē meū in vniuersa ter-
ra. Nonne et demones cū a dño ejicerentur de
corporibus obsessis dñm glorificabāt quā-
Matth. 8. do dicebant: Quid nobis et tibi iesu fili dei
vivi? Quid venisti ante temp⁹ torquere nos?
Constat ergo ex his et h̄mōi alijs: quia diuina
virtus nostra reparatiōe nō eguit: sed tñ ea
bonitate qua nos cōdidit: eadem nos refor-
mare voluit: et ad hoc medicamē nūquā forte
posuit: sed quōd lenius complexiōi egrotantis
cōpetere perspexit apposuit. Solent quippe
medicinę periti egrotudines quas curādas
suscipiūt aliquādo curare p̄ cōtraria: aliquā-
do p̄ similia. Hoc fecit dñs noster iesus chri-
stus: sua pauprate nos ditās: sua humilita-
te nos subleuās: sua infirmitate nos sanās:
sua morte nos viuificās. Sic ratione medi-
cinę sicca humidis: humida siccis: calida fri-
gidis opponunt: et min⁹ fortia cōtraria a for-
tioribus cōtrarijs supueniētibus superant.
Simili rōne: similia similibus apponunt: cū
fm̄ quātitatē vulnerū vel tumorū mēsurā-
tur longitudo vel latitudo epitematū. Sic

scorpionum carnes oleo coctę p̄cussionibus
medentur scorpionum: sic tiriaca de serpen-
tis carne cōfecta: moribus serpētinis occur-
rit: et potiones veneno infectas in potu sū-
pra expellit. Ad hanc similitudinē medi-
cus noster mortē carnis nostrę de serpente
venientē: carnis suę morte sanauit: et ad im-
mortalitatis suę speciē in tpe restitutiōis cō-
plendā reformauit. **Ubi diligentius atten-**
dendū est: quod mors quę p̄ lignū venit: p̄ lignū
superata est. Et ipsa ligni forma longitudi-
ni et latitudini et altitudini hūani corpis cō-
figurata est: quorum sicut totū corpus mo-
tum est vt manus ad veritū extendere: ita
corpus p̄ omnia membra sua in cruce disten-
dere: et totū quod reatu paterni delicti contra-
ctū fuerat: hoc emplastrī malaxatione cōso-
lidare. Sed huic medicamēto p̄ similia cō-
posito: admixtū est et medicamentū factū p̄
oppositū. Nā hic sanauit obedientiā: quod
ibi corruperat iobediētia. Et quod ibi cōtrami-
nauit gulę oblectamentū: hic reformat cru-
cis tormentū. Continet in hac crucis figura
altius sacramentū: quod quāto est alti⁹: tantō
attēdendū diligentius. Intelligit nāq; in la-
titudine crucis dilectio p̄ximi: quę nō tantū
vsq; ad amicos sed etiam extendēda est vs-
q; ad diligēdos inimicos. Intelligit quoq;
in eiusdem longitudine: longa et pseuerans
laborū et p̄secutionū sustinentia: quā patiē-
ter ferre debet ad patriā suspirās nostra pe-
regrinatio: tam p̄ dilectiōe p̄ximorū quā p̄
exhibitiōe omniū bonorū operū. Figura est
simili ratiōe in altitudine ei⁹ eminētia spei
penetrans vsq; ad interiora velaminis: vbi
visione pacē p̄fruet quod hic a ciuib⁹ babilonic
multipliciter exercēt donec in libertatē gl̄ie
filiorū dei a seruitute corruptiōis hui⁹ liberē-
tur. Significauit hęc charitatis latitudinē
dñs iesus in cruce caput ad orientē erigēs: pe-
des ad occidentē submittēs: man⁹ ad aq̄lo-
nē et austrū extendens: vt adimpleret quod d-
se ante passionē suā p̄dixerat: Cū exalar⁹ fu-
ero a terra: id est cū crucifixus fuero: oia tra-
hā ad meipm̄: id est vocabo ad me totū mū-
dum. Hoc sacramēto crucis sanc⁹ beliseus
sunamitis filiū os ori: manus suas manib⁹
eius applicans orando suscitauit: et viuū ma-
tri restituit. Eiusdē virtute sacramētī moy-
ses in deserto bis silicē virga p̄cussit: et sitiē-
ti populo aquam de petra produxit. Vina
quippe percussio: ouū lignorū figurate intel-

ligit in cruce facta cōpactio. Bis ergo petra
 1. Cor. 10. percutit: cū christus de quo dicit apłus: Pe-
 tra aut erat christus: in duobus lignis cru-
 cis extensus lancea perforat. De hac petra
 aqua profuxit: cū sanguis redemptionis et
 aqua baptisimatis: qbus in nouū hominē
 transformamur de latere christi manauit.

¶ Preterea inter has crucis dimēsiōes sollert
 attendenda est crucis profunditas: qz pro-
 fundū est mysteriū crucis: in quo multorū q̄
 sapiētes dicebant ingenia defecerūt: q̄ hoc
 ausi sunt reprehendere: qd̄ nō potuerūt hu-
 mana ratione comprehendere: videlicet cur
 verbū deo patri cōternū oīa continēs: oīa
 implens in assumpto homine totū se cōclu-
 sit: et tamē totū mūdū regere: cōplere et cōti-
 nere non desierit: nō satis considerantes q̄
 valet in minor: multomagis posse valere in
 maior: cū vox vna et tota de ore loquētis p-
 deat: et tota ad multorū hominū aures pue-
 niat. Qui de hac questione strupulosius di-
 sputant: et tanq̄ clauso ostio ad parietē pal-
 pāt: audiant primū dicentem apłm: **¶** Ho-
 mo tu quis es qui respondeas deo? Demū
 initefcant et cū pietate pulsent vt aperiatur
 eis: et iustū fuisse cōditore in cōdēnando: et
 misericordē in redimēdo credāt: nec potuis-
 se sanari sine misericordia: qd̄ iuste cōdem-
 nauerat omnipotentis iusticia. Hinc conse-
 quēter aduertant cur vsq̄ ad captiuari ho-
 minis paupertatē et crucis ignominā se hu-
 miliauerit diuina omnipotētia: que in pa-
 radiso reū hoīem cōdemnauerat iusta sentē-
 tia. Cum em̄ de ppetrata a dño argueret in
 obedientia: nō se humiliter vt culpa exige-
 bat accusauit: sed auctore supbe accusauit
 dicens: **¶** Mulier quā dedisti mihi: dedit mi-
 hi fructū et comedi. Hęc dicendo se putauit
 excusatū: et creatorē mulieris cōditoreq̄ ad
 peccādū virū traxerat inculpatū. Qui si hu-
 milis se accusasset: et in auctore suū culpā nō
 retorisset: a paradiso nō exulasset. Erat au-
 tē cōtra diuinā iusticiā si reū impenitentem
 in pristinū gradū restitueret: et nō vsq̄ ad di-
 gnū penitētię fructū qua vellet rōne cōpel-
 leret. Diuina itaq̄ sentētia morti est iudica-
 tus: et cū tota posteritate q̄ de lūbis ei⁹ erat
 pcessura: eiectus est d̄ paradiso et erumno-
 so cōdēnatus exilio. Et qz sine penitētia in
 statum suū redire nō poterat: monēdus et
 admonēdus erat ad penitētiā: vt reforma-
 set voluntaria et subiecta humilitas qd̄ corru-

perat male erecta iniquitas. Nō est cōueni-
 ens erat: vt inuit⁹ traheret ad penitētiā q̄
 spontane⁹ corruerat in penā: ne iridē ingra-
 tus existeret suę reformationi sicut ingrat⁹
 extiterat primę cōditioni. Prouisum ē igi-
 tale medicamētū quale cōueniebat egrotō:
 q̄ duritiā tumoris sic emolliret vt molle fa-
 ctus sponte mortiferū virus effunderet: di-
 cente psalmista: **¶** Effundite coram illo corda
 vestra: id est p̄ p̄fessionē eijcite de p̄ficientis
 vestris oīa immūda. **¶** Qd̄ quādiu tardauit
 facere mūdus: tādiu remāsit imūdus. Ut q̄
 hoc fieri misit medicus noster p̄cones et te-
 stes suos ante se legistatores et p̄betas: q̄
 corda auditorū ad penitētiā p̄pararet et ei in
 tpe gratię testimonū p̄hiberet. Venit ipse
 medicus in tpe plenitudinis publice: p̄dica-
 uit causam aduentus sui: fact⁹ docto: me-
 dicinę dicens: **¶** Penitētiā agite: appropinq̄
 bit em̄ regnū celorū. **¶** Et itē: **¶** Qui crediderit
 et baptizat⁹ fuerit saluus erit: hoc p̄siliū me-
 dicinę acceperūt multi. **¶** Contēptorū pla-
 cuit adhuc magis sibilus serpentis perimē-
 tis: q̄ persuasio medici redimentis. Filius
 adoptionis audiuit: et obaudiuit voci pro-
 mittentis q̄ in paradiso non obedierat p̄cer-
 pto mortē cōminantis. Expleta dispensatiō
 one doctrine suę: et cecitate in israel ex pte p̄-
 durante: tādē exhibuit se medicū et fecit de
 seipso medicamētū. Exhibuit se sacerdotē:
 et fecit seipm̄ sacrificiū: vt cōpleret ad qd̄ ve-
 nerat: et p̄baret quāta dilectione dilexerat
 eos p̄ qbus corpus suū in ara crucis offere-
 bat. **¶** Unde et in euāgelio suo ante p̄dixerat:
¶ Maiorem charitatē nemo habet: q̄ vt ani-
 mā suam ponat q̄s p̄ amicis suis. **¶** Hinc est
 quod apłs dicit: **¶** Cōmendat charitatē suā
 deus in nobis: qz cū inimici essemus recon-
 ciliauit nos sibi per mortē filij sui. **¶** Et qz na-
 turale est vt homines diligentes se diligāt:
 hac humilitate et charitate humiliata est et
 liq̄facta duricia mundi: vt agnosceret bene-
 ficiū suę reparationis: que nō agnouerat ex-
 cellentiā suę p̄ditōis. **¶** Unde psalmista: **¶** Ho-
 mo cū in honore esset nō intellexit: cōpara-
 tus iumētis insipientibus: et similis factus ē
 illis. **¶** Postq̄ vero ad se reuersus est: et per di-
 lectionē redimentis: et eruditionē admonen-
 tis cognouit d̄ quāta corruisset gl̄ia: et in q̄n-
 ta versaret miseria: expertus est q̄ magna
 indigeret misericordia: et impletū est qd̄ di-
 cit psalmista: **¶** Multiplicate sūt infirmitates

Sermo XX. De S. Johāne baptista Ser. I

corū: postea accelerauerunt. Predicata est
ex in virt^o cruc^{is} p^{er} vniuersum mūdū: q̄ p^{er} t^{er}ra^m
suis p^{er} quattuor mūdū pres est extensa: et to-
tū mūdū sua malaxatione cōplexata. Nec
iam potuit mundus ex toto esse ingratus:
qui tanta fuerat charitate sanatus. Cruci-
fix^{us} noster a morte surrexit et celos ascendit:
crucē nob^{is} in memoriā suę passiois reliquit:
crucē reliquit ad sanitatē. Hoc signū p̄sidiū
est amicis: obstaculū ē inimicis. Hui^{us} crucis
mysterio rudes cathetizant: eodē mysterio
fons regeneratiōis cōsecrat: eiusdē crucis si-
gno p^{er} man^{us} ipostionē baptizati dona gra-
tū accipiūt: Lū eiusdē cruc^{is} caractere basi-
licę dedicā: altaria cōsecrat: altar^{is} sacramē-
ta cū interpositiōe dñicorū verborū cōficiūt:
Sacerdotes et leuitę p^{er} hoc idem ad sacros
ordies pmouent. Et vniuersalit^{er} oīa ecclia-
stica sacramenta: in hui^{us} virtute p̄ficiūtur.
Qui hoc mare magnū et spaciosum in quo
sunt reptilia quorū non est numerus: absq^{ue}
naufragio trāsire desiderat: crucē sequatur:
crucē teneat: et eā nō deserat donec ad opta-
tū salutis portū pueniat. Hoc cursum n̄m
dirigit: hoc ad agonē nos instruit: hoc lu-
cramine adiuuat: hoc ad victoriā puehit:
hoc ad coronā puehit: hoc maleficia destru-
it: et oīa demonū machinamēta ad nihilum
redigit. Et qd̄ faciebat in terris corpis chri-
sti p̄sentia: hoc facit cum fideli inuocatione
noī chusti victoriosę crucis insignita me-
morā. Lōgū est p^{er} singula virtutē crucis ex-
ponere: Qui vero in angaria christi crucem
portat: poterit plura de eius virtute experi-
mēto cognoscere: q̄ possit s̄mo retexere vel
humana cogitatio cōphendere.

Itē in eodē festo: Sermo: Vos
inquā cōuenio o iudei et c. q̄ insert^{us}
est in sermone quarto de tēpore in
ter. L. et. R.

Itē in eodē festo: Sermo: Legi-
m^{us} et fideliter retinem^{us} et c. q̄ habe-
tur inter sermones de tēpore. ix

De sanctis quorū festa inter pa-
scha et pentecosten oc currunt.

De sanctis Philippo et iacobo.

In festo sanctorū Philippi et ia-
cobi apostolorū: Homelia de eo
qd̄ scriptū ē s̄m Johāne: Nō turbe-
tur cor vestrū neq^{ue} formidet et c. in-

cipiēs. Erigēda et c. q̄ s̄mpta est ex ex-
positiōe doctoris Ibidē. Et ex ser-
monibus de Verbis dñi. liiij. et se-
quentibus. Et ex libro Quinquā-
ginta homeliarum. xxxiij.

De inuentione sanctę crucis.

In festo inuentiōis sanctę Cru-
cis: Homelia de eo qd̄ scriptum est
in euangelio s̄m Johāne: Erat ho-
mo ex phariseis et c. incipiēs: Nico-
demus ex his erat et c. que sumpta
est ex expositione doctoris ibidē.
Et ex sermonib^{us} de Verbis apo-
stoli. xiiij. Et ex libro Quinquāginta
homeliarū. iij.

De ceteris sanctis quorū festa eo
de tēpore occurrūt: Homelia de
eo qd̄ scriptum est in euangelio s̄m
iohanne: Ego sum vitis vera et c. in-
cipiēs: Iste loc^{us} euāgelicus et c. q̄
s̄mpta est ex expositione doctoris
ibidē. Et ex sermonibus de Verbis
domini. lix.

De sancto Johanne baptista.

In vigilia sancti Johānis bap-
tiste: Homelia de eo qd̄ scriptum est
in euāgelio s̄m Luca: Fuit in die
b^{er} herodis regis iudeę et c. que ha-
betur in libro Quinquāginta ho-
meliarum. xliij.

In festo Natiuitatis sancti Jo-
hannis baptiste: Sermo

Est illū sacrosanctū dñi natalis di-
em: nulli^{us} hoīm natiuitatē legim^{us}
celebrari: nisi soli^{us} beati iohānis ba-
ptiste. In alijs sc̄tis et elect^{is} dei nouim^{us} illū
diē coli: q̄ illos post p̄sumationē laborū et
deuictū triumphatūq^{ue} mūdū i p̄peruas eter-
nitates p̄sens hęc vita parturit. In alijs cō-
sūmata vltimi diei merita celebrant: in hoc
etiā prima dies et ipsa etiā hoīs inīta p̄se-
crant: pro hac absq^{ue} dubio causa: q̄ p^{er} hūc
dñs aduētū suū: ne subīto hoīs insperatū
nō agnoscerēt voluit esse testatū. Johānes
aut^{em} figura fuit veteris testamēti: et in se for-
mā p̄tulit leg^{is}: Et ideo iohānes p̄nūciat
saluatorē: sicut lex grām p̄currit. Qd̄ aut^{em}
nōdū nat^{us} de secreto materni yteri p̄p̄he-

- tauit: et expers lucis iam testis est veritatis: hoc est intelligendum: quod latens sub velamine et carne littere: et redemptore mundo spiritu predicauit: et nobis dominum nostrum de quodam legis uero proclamauit. Ergo quod iudei errauerunt a ueritate: id est a lege quam a christo grauida erat: Errauerunt a ueritate locuti sunt falsa: ideo hoc uenit in testimonium: ut testimonium prohiberet de lumine. Quod autem iohannes in carcere constitutus ad christum discipulos suos ordinat: lex ad euangelium transmittit. Quae lex iuxta typum iohannis quasi ignorantiae clausa carcere in obscuro et in occulto iacebat: et iudaica caecitate sensus intra se tenebat inclusus. De hoc beatus euangelista proloquitur. Ille erat lucerna ardens: id est spiritus sancti igne succensus: ut mundo ignorantiae nocte possessio: lumen salutis ostenderet: et quasi inter densissimas delictorum tenebras splendidissimum iusticiae solis lucis suae radio demonstraret: et de seipso dicens: Ego uox clamantis in deserto. Videamus in quo deserto: id est in gentium populo. Quia enim timore dei pectora: et spiritu sancto caritatis: deserto squalentis heremi comparantur. Desertus enim erat hoc mundus ab omni cultura fidei et timoris dei: et peccatorum spinis oblitus squalerat tanquam ager incultus: et nullam penitus bonorum operum fecunditatem attulerat: nullum imbrem gratiae spiritualis acceperat. Mititatus beatus iohannes qui eum per prophetiam atque apostolicam predicationem annuncians penitentiam: quasi rudem campum percunderet: fecundaret et excoleret: diuini uerbi seminibus impleret: et ad maturam frugem: id est ad regenerationis gratiam pararet. Jam illud quantum glorie est: quod zachariae sacerdoti seni et helisabet sterili: a gabriele: id est ab illo angelo promittitur a quo marie natiuitas domini nunciatur: et quasi ex aliquo similis domini promittitur filii sterili ante filium uirginis: nescio quod maius miraculum ipsa natiuitate declarans. Insuperata plebs posteritas muneratur: quod nouo partu erat muneranda et ditanda uirginitas. Promittitur autem iesum christum iohannes: quasi testamentum uetus ante nouum: ut dies diei eructet uerbum: et sacramentorum obscura profunditas euidentioribus nouae doctrinae mysterijs reueletur. Promittitur ergo lucerna ante solem: seruus ante dominum amicus ante sponsum: proco ante iudicem: uox ante uerbum: Et ideo de se dicit: Ego uox clamantis in deserto. Quid est quod beatus iohannes uocem se esse dixit: id est quia uerbi annun-

ciator et predicator erat. Hic iam sollicitate requirem: quod inter uerbum sit et uocem. Scripturae sanctae uerbum esse diffinitur: quod intra animi silentium mente concipimus: Uerbum esse diffinitur ipsam cogitationem quae adhuc intra conscientiae secreta retinetur: uocem uero per quam uerbum profertur in medium. Uox sonus est iudex cogitationis: uerbum uero ipsa cogitatio. Sicut enim quum uerbum corde concipimus necessaria est uox quasi quodam uehiculum uerbi: et qualibet uerbum ipsum per oris sonum ad alium transferamur: tamen illud integrum etiam intra nos: id est clausum a loquente transferretur: ut tamen in sua sede teneatur: Ita et omnipotens pater inotescere nobis uolens sapientiam et uerbum illud quod in principio erat deus apud deum: sicut ipse testatur: Eructauit cor meum uerbum bonum: beatus iohannem quasi uocem per quam ad nos uerbum suum profertur assumpsit. Quod quidem uerbum de illa sede ita ad nos descendit: ut in sinu: id est in profundo pateris pectoris permaneret: terrena uisitans: et caelestia non relinquens. Hanc itaque gloriam beatus iohannes baptista non de longinquo sic ut reliquae prophetiae: sed uicini et proximi antecessit. Illi aduentum regis ante multa tempora predicauerunt: alij dixerunt quandoque uenturus esset: alij ecce cito uenit: iste autem quem uenturus praedixit: digito ostendit: et prophetiam suam per ipsum quem annuncians assistere contempsit. Adhuc itaque in utero matris suae spiritualis cetero est repletus: et suam ipsius natiuitatem prophetae tando peruenit. Ad similitudinem domini sanctificatus antequam natus: intra viscera exultans: et saluatoris aduentum materno ore praestans. Uere lucerna ardens in quo tam singularis gratia diuinae dignationis effulsit: ut iam iam quae affore redemptorem sanctae genitricis uoce narraret: et per eam uelut per quamdam ueritatis lucernam: non dum in luce platus ostenderet. Hic est ille qui noui et ueteris testamenti idoneus mediator: et gloriosus agni dignus ostensor: qui dominum suum et annuncians uero tempore meruit et uideri: una eademque suae natiuitatis gratiae et noua incipiens et uetera concludens. De persona huius euangelista testatur. A diebus iohannis regnum caelorum uim patitur. Nouimus quod familiariter mens humana in diuersis huius mundi illecebris et concupiscentijs deuicta fugit laboris: expetit uoluptatem: et uix adducit ut per ueritatem a se uitae poris excludat: sed cum ceperit cogitare uel timidi diei necessitatem: ac futuri iudicii pondus: incitata et stimolata uel spe timore uel timore

Ser. XXI. De S. Johāne baptista Ser. II

re supplicij: voluntariū bellū indicit passio-
nib: et vim facit paucis suis desiderijs: et
violenter se vincere ipse cōtendit. Nō em̄ si-
ne violentia fieri potest: vt de abundantia
et delitijs ad famē et sitim: ad abstinentiā et
crucē trāseat: vt somno pri^o atq; ocio amicā
carnē cōtritione vigilijsq; cōficiat. Non in-
quā sine violentia fieri pōt: vt vnusquisq; ira
cū diā patiētia: supbiā humilitate cōmutet:
amore paupertatis diuitiarū ac sufficiētiē af-
fluentiā superet: vinolētiā sobrietate: luxu-
riā castitate cōdemnet: et homo subito in vi-
rū transformet pfectū: et quodāmodo alter
reddat ex altero: ac sic a talib^o p violentiā re-
gnū celeste diripit. Duo autē sūt abstinentiē
et crucis genera: vnū corpale: aliud spirita-
le. Vnū a potu atq; epulis tēperare appeti-
tū gulę: a delectationib^o. et mollissimis suauitatis
uitatibus coercere: ab his q̄ p tactū et gustū
visūq; decipiūt sensū viriliū reuocare: ac vi-
olēter abstrahere. Alterū abstinentiē: et crucē
gen^o est p̄ciosius atq; sublimius: mor^o ani-
mi regere: et p̄turbationes illi^o modestiē trā-
quillitate placare: irē ac supbię impetus q̄
si ferā bestia refrenare: litigare quoridie cō-
tra vitia sua: increpare se quadā censura au-
steritatis et virtutis: et rixā quodāmodo cū
hoīe interiore cōserere. Preciosa in p̄spectu
dei et glorioza crux: cogitationes malas in
potestate redigere: voluntates p̄prias ab-
negare: easq; interiori examinatiōe discu-
tere: et regētis imperio subiugare. A sermo-
ne atq; opere quo anima ledit tātq; a cibis
noxijs abstinere: et sensum ab his q̄ p̄ria sūt
spirituali tēperantia sobriū custodire. Hęc q̄
facit: p̄rupto passiōis muro: violēter ad ce-
lorū regna conscēdit. Cū itaq; sibi factu-
ra est anima: vt palmā laborū quā sibi sub-
trahi multis inimic^o aduersantib^o sentit: vi-
rib^o cōtēdat eripere. Necesse ē est cū sūmo
labore ex hoc mūdo rapere palmā salutis: et
quasi excūbantib^o et circūiectis hostib^o ob-
fessos pugili intentione fruct^o decerpere: et
p̄dam a thesauro vite velut de medio abre-
ptā seculi hui^o incēdio reportare. Est et ali-
ud direptionis gen^o: q̄si alijs p̄missa et obla-
ta diripim^o. Saluator ad hoc vel maxime
suscepta incarnatione descēderat: vt iudeo-
rū populū iustificaret: sicut ipse in euāgelio
loquit: Nō sum inquit missus nisi ad oues
quę perierūt domus israel. Sed et discipuli
ita incredulā synagoge plebē coarguebāt:

Vobis inquit prius oportuerat verbum **Act. 17.**
dei loqui: q̄ vos indignos iudicatis eter-
nę vite: ecce cōuertimur ad gētes. Ergo cū
iudēi munera sibi parata respuerent: publi-
cani et peccatores ex gētib^o crediderūt: ac sic
rapit ecclesia synagoge regnū. Regnū em̄
nostrū christus est. Rapim^o itaq; eū: cū a tu-
deis occidit: sepelit a nobis. Rapim^o itaq;
eū illis dormiētib^o: sicut ip̄i i euāgelio p̄sitē-
tur. Dicite inquit q̄ discipuli eius nocte ve-
nerūt: et furati sunt eū nobis dormiētibus. **Matth. 28.**
Surgat ergo qui dormit: ne forte christū p
negligentiā resolut^o amittat: dum mēs ei^o
in infidelitate et in corpore dormitat. Rapiē
itaq; regnū celorū: dū negat a domesticis:
et a gentib^o adoraf. Rapiē eū alijs ad salutē
mittit: ab alijs iuenit. Cū ei sui eū recusāt:
suscipiūt alieni. Insectant^o p̄prij: cōplectun-
tur inimici. Quādo hereditatē ciuis respu-
it: peregrinus inuadit: filius repudiat: ser-
uus recognoscit. Adhuc et alio ordie: regnū
celorū vim patit: quādo illud hoīes acqui-
rūt q̄ angeli pdiderūt: quādo illuc adop-
tati humiles ascēdūt: vnde supbi incolę ce-
ciderunt. Ergo cū inter tantos inuidos: in-
ter tantos latrones et inuisibiles insidiato-
res viuam^o: q̄b^o tādē virib^o celoz regna ca-
piem^o: Quis inquit nisi obediēdo doctori-
b^o: et vitijs et iniusticijs ex cupiditate nascē-
tib^o resistēdo: desēdo peccata et ea seiuujs
atq; elemosynis redimendo?

In eodem festo: Sermo II Ser. XXI.

Atalē sancti iohānis fratres charis **A**
simi hodie celebram^o: q̄ nulli vnq; **A**
sanctorū legimus fuisse cōcessum. **A**
Solius em̄ dñi et beati iohānis dies natiui **A**
tatis in vniuerso mūdo celebrat et colit. **A**
lū em̄ sterilis peperit: illū virgo cōcepit. **A**
belisabet sterilitas vincitur: in beata maria **A**
cōceptionis consuetudo mutat. Helisabet **A**
virū cognoscendo filiū genuit: maria ange- **A**
lo credidit et pcepit. Hominē cōcepit helisa- **A**
beth: oīem et maria. Sed helisabet solum **A**
hominē: maria deū et hominē. Quid sibi q̄ **A**
vult iohānes? Unde interposit^o: vnde p̄e- **A**
missus? Magn^o igit iohannes: cui^o magni **A**
tudini etiā saluator testimonium phibet di- **A**
cēs: Nō surrexit inter natos mulierū maior **A**
iohāne baptista. P̄cellit ceteros: eminent **A**
vniuersis. Antecellit p̄phetas: supgrediē **A**
patriarchas: et quisq; de muliere natus est **A**